

AMERICAN UNIVERSITY OF BEIRUT

MUSA DAGH IN ANJAR :
A testament to the displaced Musa Daghians In Anjar

BY
TALIA TUTUNJIAN

BACHELOR OF FINE ARTS (BFA) IN GRAPHIC DESIGN
DEPARTEMENT OF ARCHITECTURE AND DESIGN
MAROUN SEMAAN FACULTY OF ENGINEERING AND ARCHITECTURE (MSFEA)

BEIRUT, MAY 19 2020

AMERICAN UNIVERSITY OF BEIRUT

THESIS, DISSERTATION, PROJECT RELEASE FORM

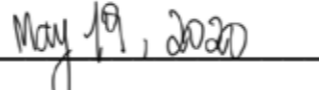
Student Name: TUTUNJIAN TALIA

- ArDT Project (Architecture Design Thesis)
 GDRP Project (Graphic Design Research Project)

I authorize the American University of Beirut to: (a) reproduce hard or electronic copies of my project; (b) include such copies in the archives and digital repositories of the University; and (c) make freely available such copies to third parties for research or educational purposes.

- I authorize the American University of Beirut, to: (a) reproduce hard or electronic copies of my project; (b) include such copies in the archives and digital repositories of the University; and (c) make freely available such copies to third parties for research or educational purposes after : **One year from the date of submission of my capstone project.**
 Two years from the date of submission of my capstone project.
 Three years from the date of submission of my capstone project.

Signature

Date

This form is signed when submitting the thesis, dissertation, or project to the University Libraries.

AMERICAN UNIVERSITY OF BEIRUT

UNDERGRADUATE SENIOR PROJECT

IN

GRAPHIC DESIGN

SUBMITTAL FORM

Musa Dagh in Anjar : a testament to the displaced Musa Daghians In Anjar

by

TALIA TUTUNJIAN

GD 406/407 – FINAL YEAR THESIS & PROJECT

SPRING 2020

ADVISOR: KHAJAG APELIAN

Approved by Thesis Advisor:

[Signature]

[Full Name, rank] KHAJAG APELIAN
Architecture and Graphic Design Department

LECTURER

Date of Thesis final presentation: May 14 2020

DEDICATION

My book: Musa Dagh In Anjar is a testament dedicated to the displaced Musa Daghians In Anjar.

ACKNOWLEDGMENTS

After completing my project I would like to express my special appreciation to the following:

To my advisor **Khajag Apelian** for his input in helping me design and complete my book.

To the **municipality of Anjar** for allowing me to interview with the inhabitants of Anjar, sharing archival pictures and stories about the Musa Daghians.

To **Houshamadyan** for allowing me to use their archival pictures and informations about Musa Dagh.

Finally to my **family, friends and companion** for supporting, motivating and encouraging me to complete my project during these difficult time.

ABSTRACT

Musa Dagh In Anjar: a testament to the displaced Musa Daghians is a is a trilingual book in Anjar that talks about the story of the Musa Daghians through their unique resistance, achievements, heritage and conditions suitable for their collective growth.

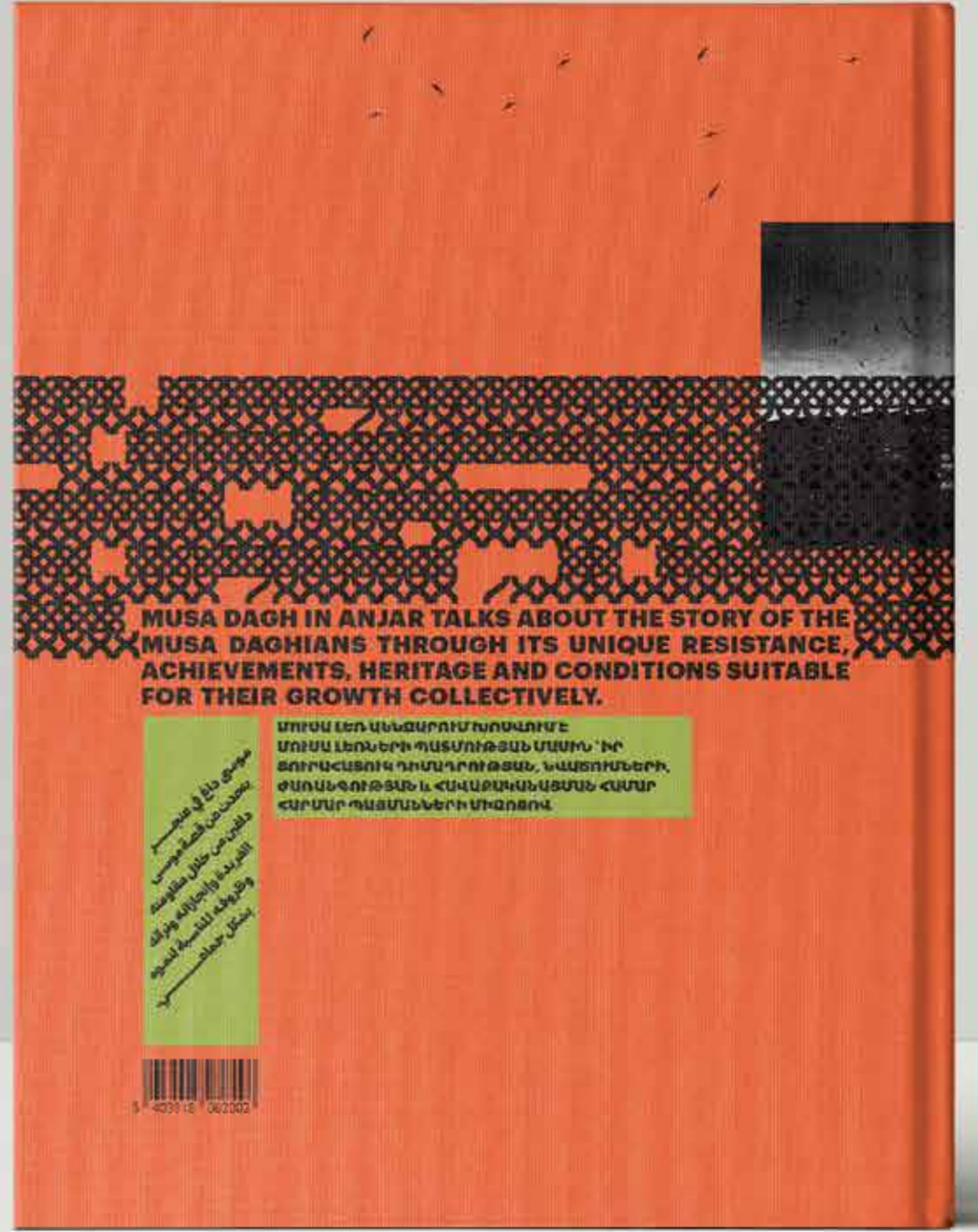
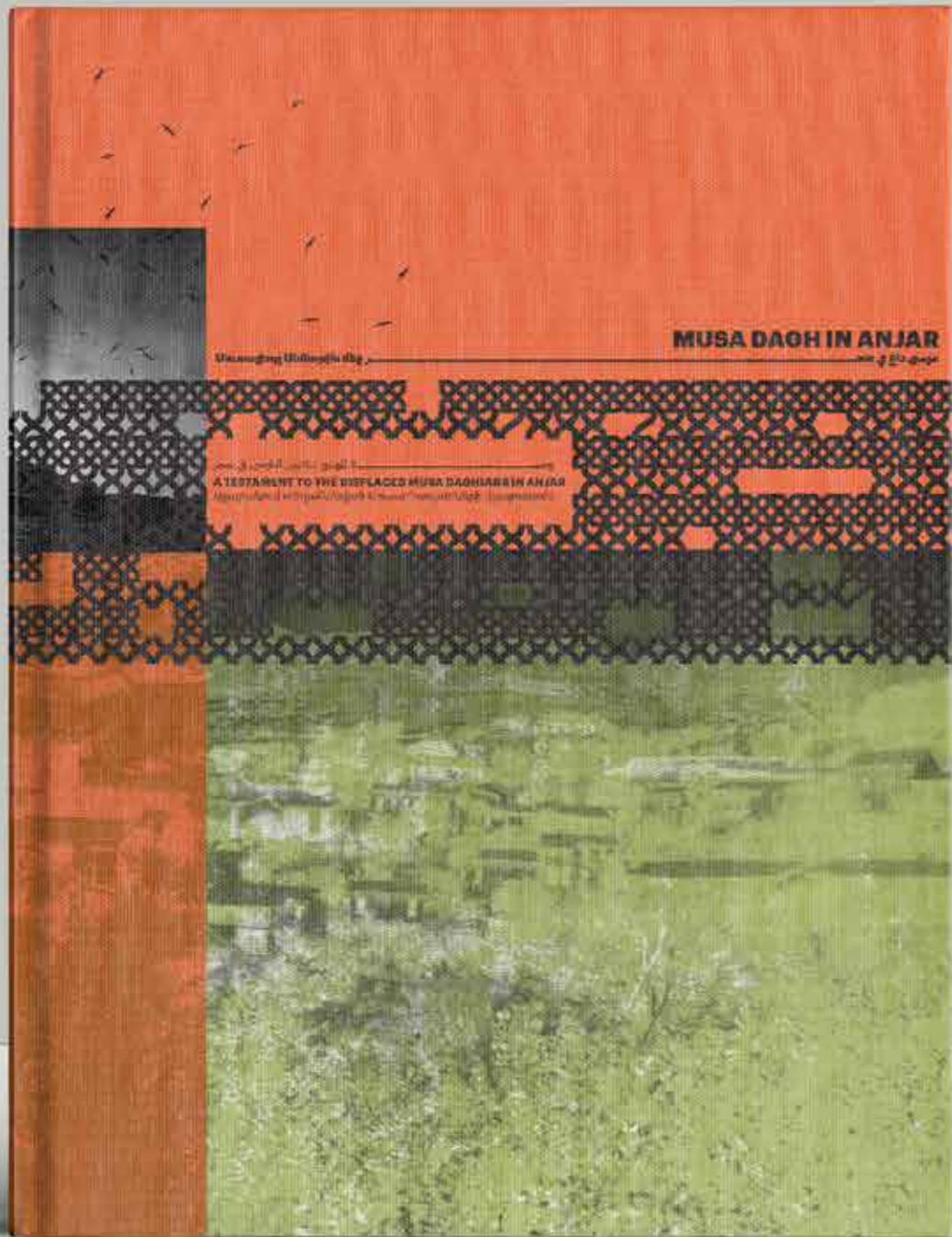
Anjar, a town in Beqaa, Lebanon, was originally the private property of Rushdi Bey Fahmi and his mother Aisha Sabarnaz until around 1939 Armenian families of Musa Dagh (Mousaler in Armenian) fled the exaction of the Turkish occupation and settled in Anjar where the French authorities of that time donated the whole land to the displaced Musa Dasghians. Musa Daghians gave Anjar's quarters the name of their villages of origin: Kabusia, Vakif, Haji Hababli, Khedr Bek, Bitias and Yoghun Oluk. Since then, Anjar became their second home, full of greens, beautiful trees and houses with a unique history.

The book (20.5 x 27cm page) is divided into 5 sections/ chapters: the history, culture, traditions, sociology and economy of the Musa Daghians. It is a trilingual book : Latin (English), Armenian and Arabic with an emphasis on the Latin (English) since I want my publication to be accessible and spread to a wider audience.

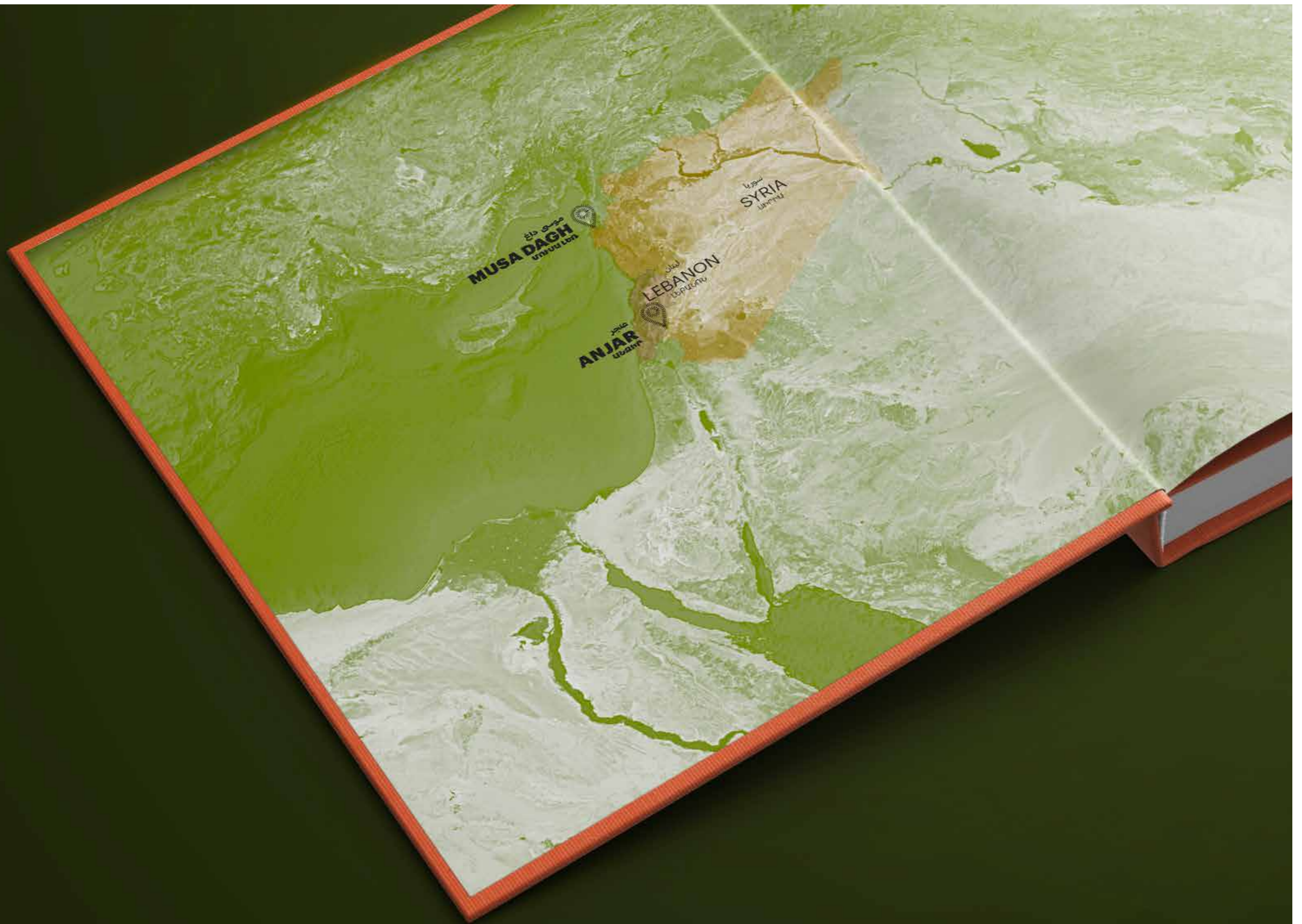
TABLE OF CONTENT

- I/ Book Documentation
- II/ Book Electronic Copy

I/ BOOK DOCUMENTATION

38 Muzee in Anjar The History

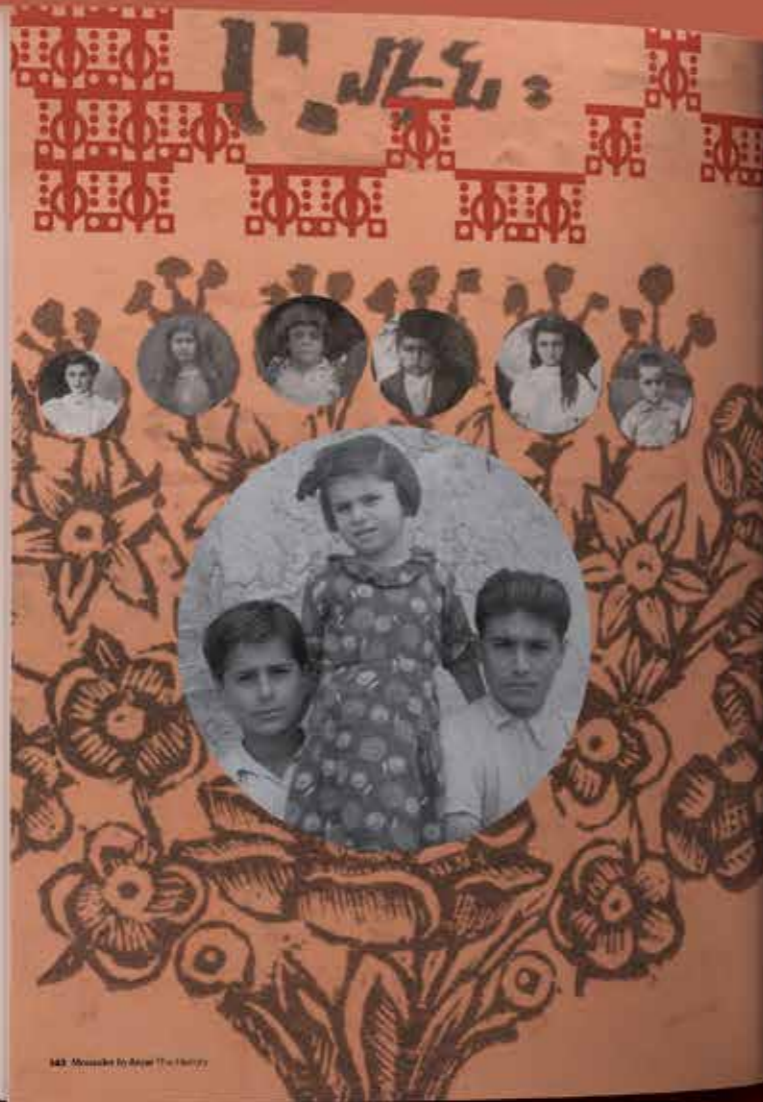
39 Muzee in Anjar The History

39 Muzee in Anjar The History

ՄԱՍԻՆ ԵՆՈՒՆԵՐ ԱՇԽԱՏ

OF

BIRTHS AND FAMILY SIZE

النساء وحدهم
 في اختيار اسم الأولاد

BIRTHS
 As a rule, marriages were arranged. Parents knew best for their children were expected to be born within the first year of marriage. Customary marriage, sometimes mixed with folkloric rituals, were involved in case a woman did not become pregnant. But divorce was not an option even if all conception methods failed. People preferred to have a boy as their first child, for two reasons: to continue the family name and to have an economic helping hand. The first male and female children were mystically named after their paternal grandfather and grandmother. Boys and girls were raised differently after a certain age. In the case of boys, emphasis was placed on hard work so that they could support their families in the future. In the case of girls, childhood was a time for learning how to become good housewives. That is why, generally speaking, girls' formal schooling was not considered as important, although that mentality had begun to change.

FAMILY SIZE
 In all instances, family size in Musa Dagh was not big. Three wives bear out this fact. To begin with, the average family size in each village based on a 1929 population count was as follows: Bitline, 6.3; Hal Habesh, 4.4; Yoghunluk, 5; Kheder Beg, 4.83; Vakel, 5.3; Kalyan, 5, for an average of 4.94. Second, a survey conducted somewhere in 1930 in preparation for the exodus revealed the following figures (unfortunately those of Yoghunluk and Vakel are

143 - Musasir to Dagh (1907)

144 - Musasir to Dagh (1907)

HANDKER- CHIEF AND CARPET WEAVING

مندیل و سج سجده

HANDKERCHIEF MAKING

Two related folk artworks, namely, handkerchief making and embroidery, compensated in some modest measure for the losses sustained in sericulture by becoming gainful occupations. In Fiqhoniya, the Shirazians in the early 1920s collected home-made handkerchiefs for sale in the general region and as far as the United States. An average worker could produce one handkerchief per day, whereas a fast one could make two. The Ollazians of Ollaz Beg engaged a number of housewives in that village to produce cross stitch, tapestry, embroidery made stretched on a frame, as well as doilies and ornamental pillow cases. Besides their obvious utilitarian function, handkerchiefs played certain roles in Musa Dagh ethnography. In a traditional betrothal process a ring, a earring, a bracelet or a similar valuable object wrapped up in or together with a silken scarf or handkerchief would be offered by the fiancé's family to the bride-to-be. During certain religious processions, superstitious people threw their handkerchiefs to the ground in hopes of securing divine intervention for the healing of an incurable malady or the resolution of a predicament.

© 2010 by the author. All rights reserved.

Handkerchiefs were made in various sizes and shapes, and were often used as a form of currency or as a gift. They were also used in religious ceremonies and as a form of protection against evil spirits.

MUSA DAGH IN ANJAR TALKS ABOUT THE STORY OF THE MUSA DAGHIANS THROUGH ITS UNIQUE RESISTANCE, ACHIEVEMENTS, HERITAGE AND CONDITIONS SUITABLE FOR THEIR GROWTH COLLECTIVELY.

ՄՈՒՍԱ ԴԱԳԻ ԱՆՅԱՐԻՄԱՆ ԳՆԱԿԱԿՆՆԵՐՈՒՄ ԵՎ ԳՐԱՅԻՆ ԳՐԱՆԻՍՏՈՒՄԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ԻՐ ՏՈՒՐԱՎԱՏՈՒԻ ԴՐՄԱԴՐՈՒԹՅԱՆ, ՆԱԿՈՒՄՆԵՐԻ, ԺՊԱԿՆԻՐՈՒԹՅԱՆ և ՀԱՎԱՅՎԱԿԱՄՍՅԱԿ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐՄԱՐ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑԻՎ

موسى داغ في أنصار
تحدث عن قصة
داغية من خلال مقاومتها
إنجازها وتراثها و
ظروفها المناسبة
لتطورها
بشكل جماعي

I/ BOOK ELECTRONIC COPY

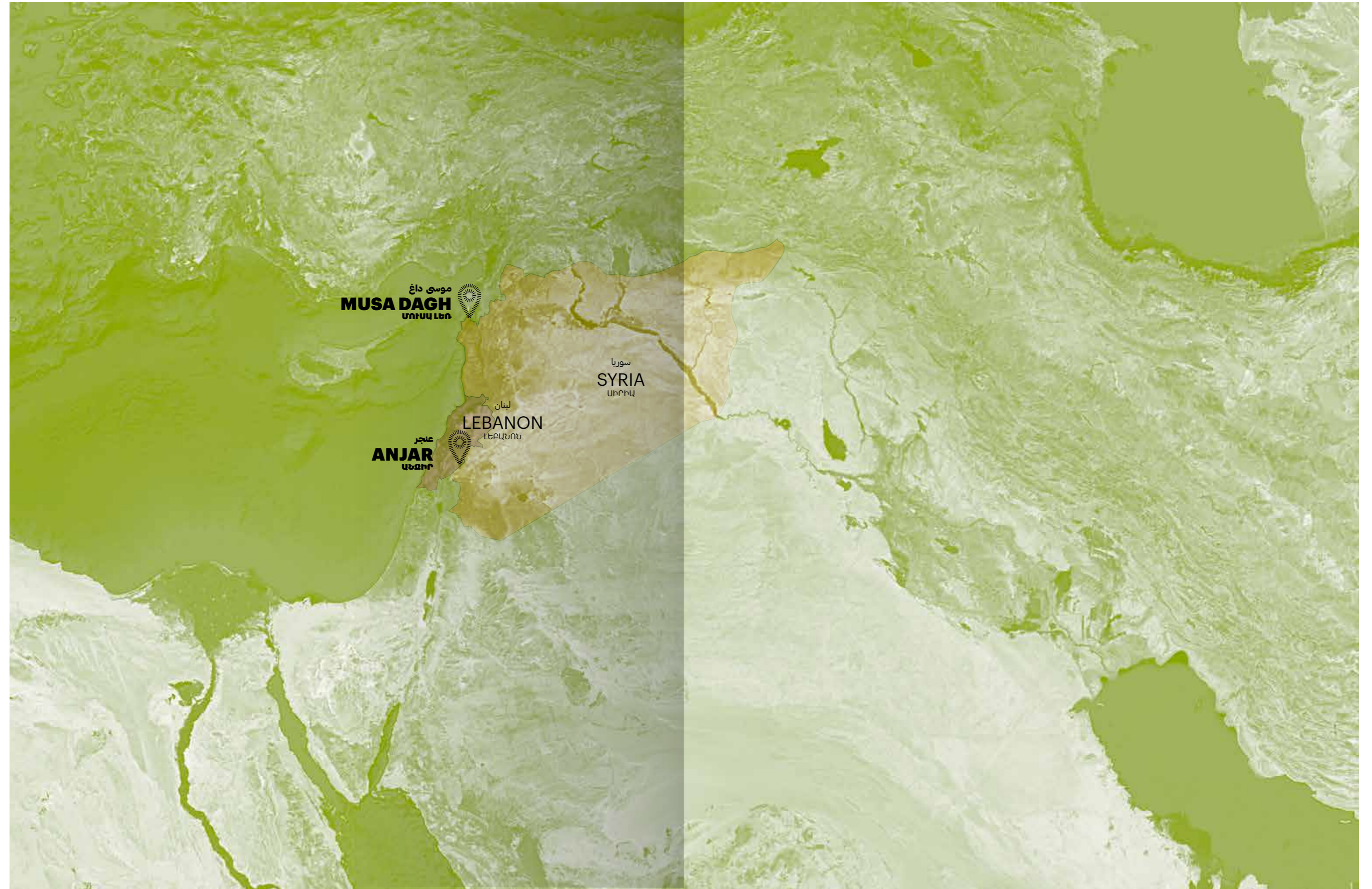

MUSA DAGH IN ANJAR

موسی داغ فی انجار

Մուսալեռը Անճարին մեջ

وصية للموسى دغانيين النازحين في انجار
A TESTAMENT TO THE DISPLACED MUSA DAGHIANS IN ANJAR
Աղարակում տեղահանված Մուսա Դաղյանների վկայություն

آثار الأمويين
UMMAYAD RUINS
ՈՐՄԱԾԵՍ ԱՎԵՐԱՆՆԵՐ

بيتياس
BITIAS
ԲԻՏԻԱ

يوغون اولوك
YOGHUN LOLUK
ՅՈՒՂՈՒՆ ԼՈՒԼՈՒԿ

كابوسيا
KABUSIA
ԿԱԲՈՒՍԻԱ

عنجر
ANJAR
ԱՆՅՈՐ

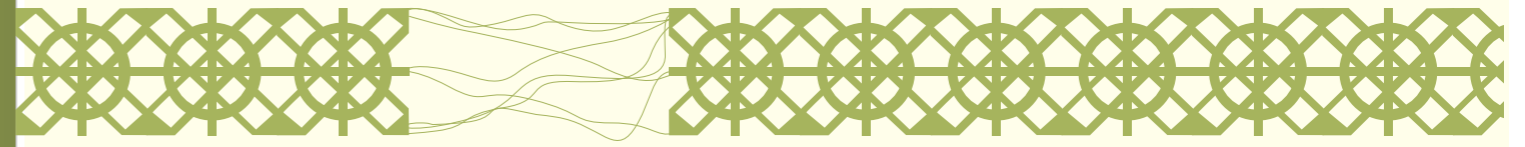
حاجي الحبلي
HAJI HABABLI
ՀԱՅԻ ՀԱԲԱԲԼԻ

خضر بك
KHEDR BEK
ԽԵԴՐ ԲԵԿ

فاكيف
VAKIF
ՎԱԿԻՖ

MUSA DAGH IN ANJAR

Մուսալեղը Անճարին մեջ
موسی داغ في انج

A TESTAMENT TO THE DISPLACED MUSA DAGHIANS IN ANJAR

Աջարակում տեղահանված Մուսա Դաղյանների վկայություններն Ենջր Դաղյան Դաղյանի մասին
وصية الموسى دغانيين النازحين في عنجر

TALIA TUTUNJIAN

Տալիա Գոտունյան
تاليا توتونجيان

INTRODUCTION

Ներդրում

> 04

المقدم

THE

Մուսա Դաղիների Պատմություն

HISTORY

MUSA DAGH Մուսա Դաղ
 HEROIC BATTLE OF MUSA DAGH Մուսա Դաղի զինուորի հերոսական պայքարը 1915 թ. Դաղում
 FROM MUSA DAGH TO ANJAR Մուսա Դաղից Բանյասին
 ANJAR Բանյաս

OF THE MUSA DAGHIANS

Մուսա Դաղիների պատմություն

> 08 Մուսա
 > 20 العركة البطولية لموس
 > 28 من موسي داغ إلى عنج
 > 40 عنج

CULTURE

Մուսա Դաղիների մշակույթ

COMMUNITIES Կոմյունիտետներ
 HOUSES IN MUSA DAGH Մուսա Դաղի տներ
 DIALECT OF MUSA DAGHIANS Մուսա Դաղիների բարբառ
 MUSIC OF MUSA DAGHIANS Մուսա Դաղիների երաժշտություն
 FOOD RECIPIES OF MUSA DAGHIANS Մուսա Դաղիների սնունդի բարձրագույն արվեստներ

الثقافة موسي داغانيين

> 68 مجتمع
 > 78 البيوت في موس
 > 92 لهجة موسي داغانيين
 > 96 موسيقى موسي داغانيين
 > 104 وصفات طعام موسي داغانيين

TRADITIONS

Մուսա Դաղիների սովորույթներ

GAGHANT Կաղանթ
 PAREGENTAN Պարեցեցան
 VARTAVARAN Վարտավարան
 DARENDAS Դարենդաս

تقاليد موسي داغانيين

> 120 كاغنة
 > 124 باريجانت
 > 128 فارتاف
 > 132 دارن

SOCIOLOGY

Մուսա Դաղիների սոցիոլոգիա

MARRIAGES Մուսա Դաղիների ամուսնություն
 BIRTHS AND FAMILY SIZE Ծնունդները և ընտանիքի չափը
 SURNAMES Մականուններ

سوسيولوجيا موسي داغانيين

> 138 الزواج
 > 142 المواليد وحجم الأسر
 > 150 إسم العائلة

ECONOMY

Մուսա Դաղիների տնտեսություն

COMB AND SPOON MAKING Մաշիկի և գրպակի արտադրություն
 HANDERKCHIEF AND CARPET WEAVING Թաշիկի և գորգագործություն
 VOSDAYN TEXTILE COMPANY Վոսդայնի տեքստիլ ընկերություն

اقتصاد موسي داغانيين

> 158 مشط وصنع الملاعق
 > 164 منديل ونسج السج
 > 174 شركة فوسدين للنسيج

ARCHIVAL

Արխիվային Լուսանկարների Վեբսայտ

> 188

PHOTO ALBUM

Ալբոմ Վոսդայնի արխիվ

INTRODUCTION

Anjar, a town in Beqaa, Lebanon, was originally the private property of Rusldi Bey Fahmi and his mother Aisha Sabarnaz until around 1939 Armenian families of Mousa Dagh (Mousaler in Armenian) fled the exaction of the Turkish occupation and settled in Anjar where the French authorities of that time donated the whole land to the displaced Mousa Dasghians. Mousa Daghians gave Anjar's quarters the name of their villages of origin: Kabusia, Vakif, Haji Hababli, Khedr Bek, Bitias and Yoghun Oluk. Since then, Anjar became their second home, full of greens, beautiful trees and houses with a unique history. Musa Dagh In Anjar: a testament to the displaced Musa Daghians in Anjar that talks about the story of the Musa Daghians through their unique resistance, achievements, heritage and conditions suitable for their collective growth.

ՄՍԱԼԵՐ

Անջարը, Լիբանանի Բեքաա քաղաքը, սկզբնապես Ռուշդի բեյ Ֆահմիի և նրա մոր՝ Վիշա Սաբարնազի մասնավոր սեփականությունն էր, քանի որ 1939 թ. Մուսա լեռան (հայերենով մուսալեռցի) հայ ընտանիքները փախան թուրքական օկուպացիայի վտարումից և բնակություն հաստատեցին Անջարում, որտեղ ֆրանսիացիները այդ ժամանակվա իշխանությունները ամբողջ երկիրը նվիրաբերեցին տեղահանված Մուսա Դաշյանին. Մուսա Դաշյանները Անջարի քառորդներին տվեցին իրենց ծագման գյուղերի անունը՝ Քաբուսիա, Վաքիֆ, Հաջի Հաբաբլի, Խեդր Բեկ, Բիթիաս և Յոհուն Օլուք. Այդ ժամանակվանից ի վեր Անջարը դարձավ նրանց երկրորդ տունը՝ լի կանաչներով, գեղեցիկ ծառերով և յուրօրինակ պատմությամբ տներ. Musar Dagh In Anjar. Վկայություն Անջարում տեղահանված Մուսա Դաշյանների մասին, որը պատմում է մուսա լեռների պատմության մասին նրանց յուրահատուկ դիմադրության, նվաճումների, ժառանգության և նրանց հավաքական աճի համար հարմար պայմանների միջոցով.

كانت عينجر ، بلدة في البقاع ، لبنان ، في الأصل ملكية خاصة لرشدي بك فهمي ووالدته عائشة صابرناز حتى قتل جوالي داغ (مسلم في الأرمينية) من الإحتلال التركي واستقر في عينجر حيث استوطن الفرنسيون ترحيبا من السلطات في ذلك الوقت بالترحيب أعطى موسى موصى بالترحيب اسم قراهم الأصلية: كابوسيا ، فاكيف ، حاجي حبل ، خدر بك ، بيتياس ويوغون أولوك. منذ ذلك الحين ، أصبح عينجر مزيجاً التناهي بين الأصل والأشجار الجميلة التاريخ ذات التاريخ الفريد. يتحدث عن قصة داغين في عينجر من خلال مقاومتهم الفرنسية وإنجازاتهم وتراثهم وطرقهم المناسبة للموهب الجمال.

THE HISTORY

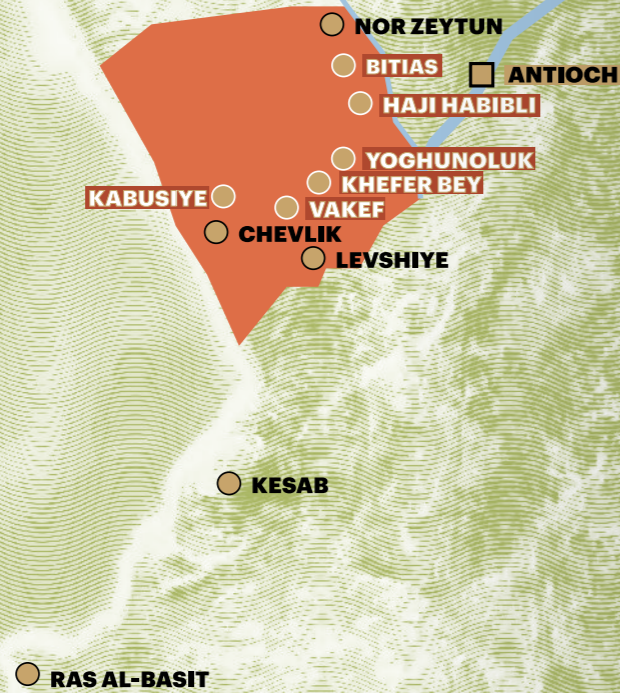
ՄԱՍԱ ԴԱԳՅԱՆԻ ԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՍՏՈՐԻԱ

تاریخ موسی داغانی

OF THE MUSA DAGHIANS

MUSA DAGH

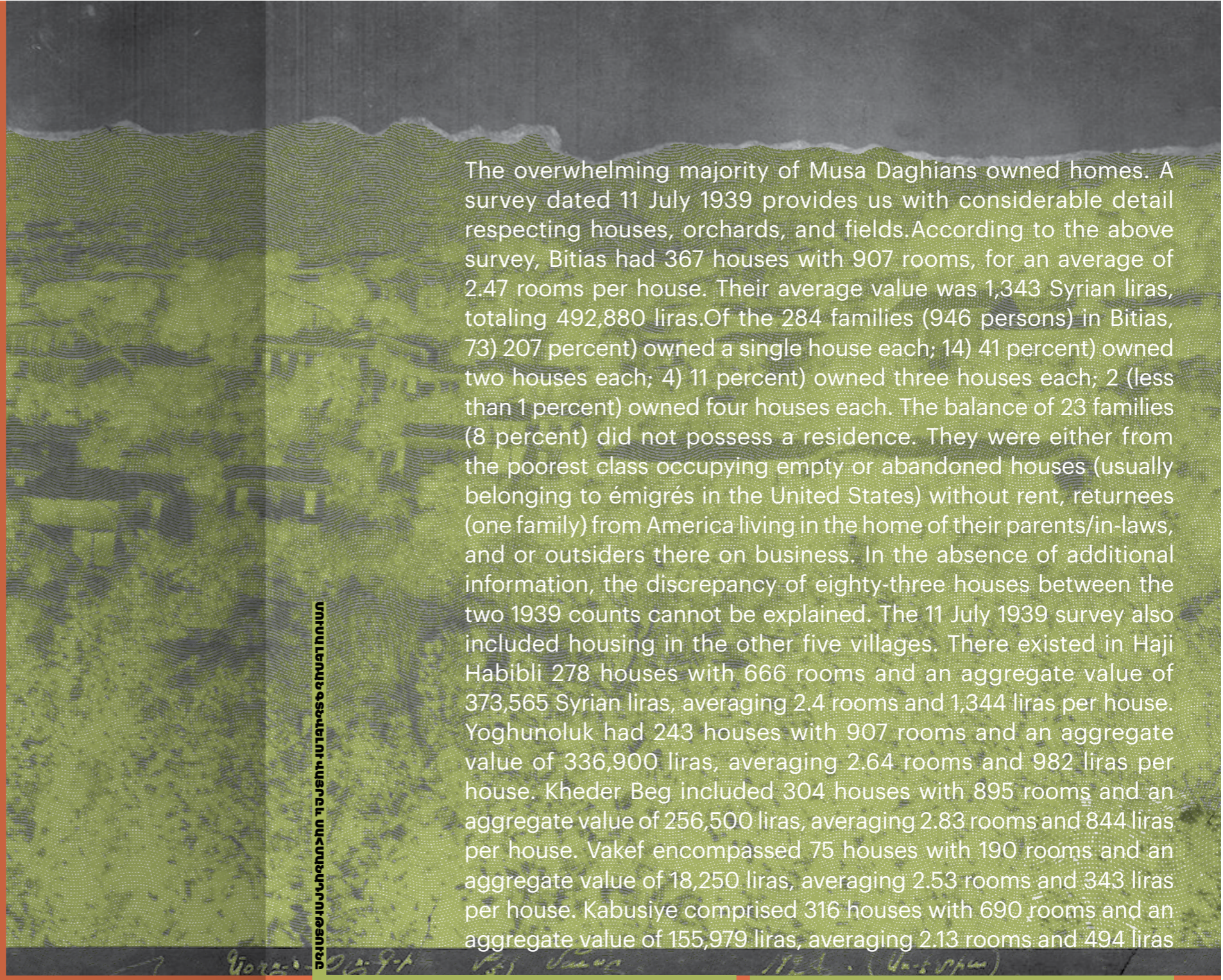
موسى داغ لىقلىق

THE LOCATION AND CONSTITUTION OF MUSA DAGH

Musa Dagh, Dagh is Turkish for mountain or Musa Ler, Ler is Armenian for mountain is a small mountain on the Mediterranean coast, today on the Turkish side of the Turkish-Syrian border. Mousa Dagh is situated on the Mediterranean coastline, 18 km to the west of Antioch. Mousa Dagh's Armenian villages as Yoghun-Olouk, Kheder beg (Idder), Bitias, Hadji Habibli, Vakef, Keboussik and smaller villages like upper Azzer, lower Azzer, Tchavalik, Magharadjek, Soultoumou and Amadj have been on the coastline for centuries, but it is hard to determine the exact date of their existence. However, it is clear that northern Assyria was among the first regions where Armenians were settled in the 3rd century B.C. The number of Armenian emigrants settled in that region increased in the 1st century B.C., during the reign of Dikran the Great, who occupied the region down to Palestine. The Armenian community was in constant change during the following centuries, its number always varying depending on the circumstances governing the region. But the number of Armenian emigrants increased from the 11th century onwards, during the Seldjouk-Tatarian invasions into Armenian lands and administratively well-organized communities were born. After the fall of the Cilician Kingdom, the local community was weakened and regained its vivacity only after the 17th century, in Mousa Dagh, Kessab and in certain neighbouring villages as Aramou, Yacoubieh, Ghenemieh, etc. In the early 20th century, Mousa Dagh's Armenian villages drew attention the location and constitution of Musa dagh as Aramou, Yacoubieh, Ghenemieh, etc. In the early 20th century, Mousa Dagh's Armenian villages drew attention due to their organized life both nationally and culturally. Soon they represented a threat to the Ottoman Empire by becoming the center of the resistance.

موسى داغ، جبل تركي للجبل أو
 جبل صغير على ساحل البحر
 الأبيض المتوسط، يقع اليوم على
 شواطئ البحر الأبيض المتوسط
 على بعد 18 كم غرب المتوسط،
 يوتون أولوك حضر بيك مثل
 كيبس، حاجي حيسبي (الرب)
 آزر العلي، آزر السطى، تي أفليك،
 مغرا-جبول، أمولتون، سلطان
 في المنطقة الساحلية، ولكن من
 لوجودهم ومع ذلك، فمن
 الواضح أن شمال الشرق كانت
 أسقف فيها الأرمين في القرن الثالث
 البريطاني في القرن الثالث، كان
 عدد اللاجئين الأرمين في كولومبيا
 المنطقة في القرن الثالث، زاد
 خلال وصول الأرمين في ترك
 الأرمين في القرن الثالث، كان
 مختلف يعمر باستمرار والذي
 على طرفي النطقة، وكان منذ
 القرن الحادي عشر، ازداد عدد
 الأرمين في المنطقة، خلال العصور
 الإزديزية للأرمينية والجمهورية
 المملكة للأرمينية، والجمهورية
 الحكي والسياسية، بعد سقوط
 القرن السابع عشر في ميسو
 كسب، وبعض الأرمين في ميسو
 مثل عرمون، ياكوبي، جيليمبي،
 جنيت في بداية القرن العشرين،
 الاهتمام الوطني والتفاني سبب
 جيلها للظلمة، سرعان ما شكوا

The overwhelming majority of Musa Daghians owned homes. A survey dated 11 July 1939 provides us with considerable detail respecting houses, orchards, and fields. According to the above survey, Bitias had 367 houses with 907 rooms, for an average of 2.47 rooms per house. Their average value was 1,343 Syrian liras, totaling 492,880 liras. Of the 284 families (946 persons) in Bitias, 73 (207 percent) owned a single house each; 14 (41 percent) owned two houses each; 4 (11 percent) owned three houses each; 2 (less than 1 percent) owned four houses each. The balance of 23 families (8 percent) did not possess a residence. They were either from the poorest class occupying empty or abandoned houses (usually belonging to émigrés in the United States) without rent, returnees (one family) from America living in the home of their parents/in-laws, and or outsiders there on business. In the absence of additional information, the discrepancy of eighty-three houses between the two 1939 counts cannot be explained. The 11 July 1939 survey also included housing in the other five villages. There existed in Haji Habibli 278 houses with 666 rooms and an aggregate value of 373,565 Syrian liras, averaging 2.4 rooms and 1,344 liras per house. Yoghunoluk had 243 houses with 907 rooms and an aggregate value of 336,900 liras, averaging 2.64 rooms and 982 liras per house. Kheder Beg included 304 houses with 895 rooms and an aggregate value of 256,500 liras, averaging 2.83 rooms and 844 liras per house. Vakef encompassed 75 houses with 190 rooms and an aggregate value of 18,250 liras, averaging 2.53 rooms and 343 liras per house. Kabusiye comprised 316 houses with 690 rooms and an aggregate value of 155,979 liras, averaging 2.13 rooms and 494 liras

ՄՈՍԱԼԵՐԻ ԱՆՅԱՐԻ ՎԵՐԵՆՈՒՄԻ ԵՎ ԵՐԱՆԻ ԲԱՄԱՐ ԿԱՄ ՄՈՍԱ ԵՆ, ԵՆՈՂ

Մոսա Են, Ենոլ թուրքական է Ենոան Բամար կամ Մոսա Են, Ենոլ Բայկական է Ենոան Բամար Միջերկրական ծովափի փոքր Են է, այսօր թուրք-սիրիական սահմանի թուրքական կողմում. Մոսա Ենոան գտնվում է Միջերկրական ծովի ափին, Վնտիոքից 18 կմ դեպի արևմուտք. Մոսա Դաղի Բայկական գյուղերը, ինչպիսիք են Յողուն-Օլուքը, Խեդեր բեգը (Իդդեր), Բիթիասը, Հաջի Հաբիբլին, Վակեֆը, Կեբուսիկը և ավելի փոքր գյուղեր, ինչպիսիք են Վերին Ազգերը, ստորին Ազգերը, Կավիկը, Մագարաջը, Սուլթանուն և Ամաղը, դարեր շարունակ եղել են ավամերձ գոտում, բայց դա դժվար է որոշել դրանց գոյության ճշգրիտ ամսաթիվը. Այնուամենայնիվ, պարզ է, որ Բյուսիսային Ասորեստան առաջին շրջաններից մեկն էր, որտեղ Բայերը բնակություն հաստատեցին մ.թ.ա. -3րդ դարում. Այդ շրջանում բնակություն հաստատված Բայ գաղթականների թիվը ավելացավ

մ.թ.ա. ներքև՝ Պաղեստին. Հաջորդ դարերի ընթացքում Բայ Բամայնը անընդհատ փոփոխության էր ենթարկվում, որի քանակը միշտ տարբերվում էր՝ կախված շրջանը ղեկավարող Բամամանքներից. Բայց -11րդ դարից սկսած ավելացավ Բայ գաղթականների թիվը, Սեջուկ-Թաթարյան արշավանքների ժամանակ ծնվել են Բայկական Բողեր և վարչական լավ կազմակերպված Բամայնքներ. Կիլիկյան թագավորության անկումից հետո տեղի Բամայնքը թուլացավ և վերականգնեց իր կենսունակությունը միայն -17րդ դարից հետո՝ Մոսա Են, Քեսաբ և Բարևան որոշ գյուղերում, ինչպիսիք են Արամուն, Յակուբիեն, Գենեմիեն և այլն. -20րդ դարի սկզբին Մոսա Ենոան Բայկական գյուղերը իրենց կազմակերպված կյանքի շտորհիվ ուշադրություն հրավիրեցին ինչպես ազգային, այնպես էլ մշակութային. Շուտով նրանք սպառնալից էին ներկայացնում Օսմանյան կայսրության

تهديتاً للإمبراطورية العثمانية،
 أصبحوا مركزاً لحركة المقاومة،
 كان للقبائل الطموح من
 موسى داعية منزل ١٩٣٩ تقدم
 لبا مسخ ال بوليو تفاصيل مهمة
 بشأن والقبول ووفقاً للمسح
 منزلاً مع ٩٧ غرف، بيتس المسح
 ٢،٤٧ قيمتها ١٤٣٠،٠٠٠ ليرة
 تقدم لها مسخ ال بوليو تفاصيل
 مهمة بشأن القبائل والقبول
 كان لدى بيتس المسح ٣٦٧
 وبلغ متوسط ١٩٣٩،
 وبلغ متوسط ٣٦٧ منزل مع
 ١٩٣٩،
 سوري، أو ٤٩٢،٨٨٠ ليرة
 يوجد عائلة بيتس ال (٧٧٣) من بين
 (٤) بالبالا كان ثلاثة ثلاث
 املاك ال (٤) لكل منزل، ٤١
 (٢) (١) في القبائل، بيتس المسح ٩
 عائلة (١) بيتس المسح ٩
 فقرا في القبائل، بيتس المسح ٩
 قارعة او معجورة وخبثون ارضه
 للمهاجرين من القبائل عادة
 يدون ايجار او القبائل من أمريكا
 (عائلة واحدة) الذين يعيشون في

THE VILLAGE NEIGHBORHOODS

per house. The combined total of housing in the six villages was as follows. 1,683 houses, 4,255 rooms with an average of 2.53 rooms per house, and 1,634,074 liras total value with an average of 971 liras per house. The specific givens thus reveal that Bitias had the largest number of houses with the highest total value, which can be explained by the fact that it was a popular summer resort with a high demand for lodging. Vakef, on the other hand, constituted the smallest village with the lowest total value in housing.

The houses were scattered among several neighborhoods in each village. A few neighborhoods were actually small clusters situated outside the village peripheries. To be sure, neighborhood names did not have official capacity; rather, the villagers ascribed them informally. A number of neighborhoods bore the name of clans. While such neighborhoods accommodated members of those clans, other members of the same clan also lived in different neighborhoods. By the same token, families with different surnames, whether or not related to the clans, likewise inhabited clan neighborhoods. Other neighborhood names were descriptive, for example, Yurutsunts Mhalla (the Priest's Neighborhood) in Haji Habibli, Kharub Ikkek (Ruined Vineyards) in Yoghunoluk, Plluz Izziyr (Crumbled Edge) in Kabusiye, and Yehudi Mhalla (the Jewish Neighborhood) in Kheder Beg.

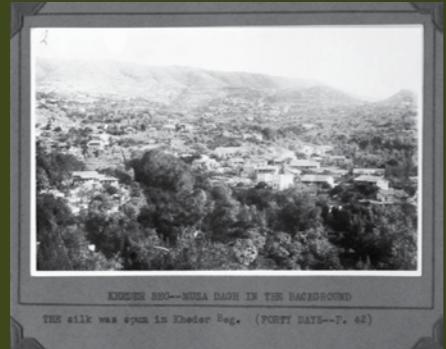
1.344 լիրա մեկ տան համար. Յողունոլուկը ուներ 243 տուն 907 սենյակներով և ընդհանուր արժեքը 336.900 լիրա, միջին հաշվով 2.64 սենյակ և 982 լիրա մեկ տան համար. Խեղեբ Բեզը ներառում էր 304 տուն՝ 895 սենյակներով և ընդհանուր արժեքը 256.500 լիրա, միջին հաշվով 2.83 սենյակ և մեկ տան համար 844 լիրա. Վակեֆը ընդգրկել է 75 առանձնատուն՝ 190 սենյակներով և ընդհանուր 18,250 լիրա ընդհանուր արժեքով՝ միջին հաշվով 2.53 սենյակ և մեկ տան համար 343 լիրա. Kabusiye-ն ուներ 316 տուն՝ 690 սենյակներով և ընդհանուր արժեքը 155.979 լիրա, միջինից 2,13 սենյակ և մեկ տան համար 494 լիրա. Վեց գյուղերում բնակարանի ընդհանուր թիվը հետևյալն էր. 1,683 տուն, 4,255 սենյակ՝ միջինը 2.53 սենյակ մեկ տան համար, և 1.634.074 լիր ընդհանուր արժեքը՝ միջին հաշվով 971 լիրա մեկ տան համար. Հատկապես տրված տվյալները ցույց են տալիս, որ Բիթիասը ուներ ամենամեծ թվով տներ ամենամեծ թվով տներ, ինչը կարելի է բացատրել այն փաստով, որ այն հանրաճանաչ ամառանոց էր, բնակավայրերի մեծ պահանջարկ. Մյուս կողմից, Վակեֆը կազմում էր ամենափոքր գյուղը, որն ունի տների ամենացածր ընդհանուր արժեքը. Տները ցրված էին յուրաքանչյուր գյուղի մի քանի թաղամասերի մեջ. Մի քանի թաղամասեր իրականում փոքրիկ կլաստերներ էին, որոնք տեղակայված էին գյուղի ծայրամասերից դուրս. Անշուշտ, հարևանության անունները չունեին պաշտոնական կարողություններ. ավելի շուտ, գյուղացիները նրանց ոչ պաշտոնական բնութագրում էին. Մի շարք թաղամասեր կրում էին կլանների անունը.

համար՝ դառնալով դիմադրության շարժման կենտրոն. Մուսա Դադյանների ճնշող մեծամասնությունը տներ ուներ. 1939 թ. հուլիսի 11-ին անցկացված հետազոտությունը մեզ տալիս է զգալի մանրուքներ, որոնք վերաբերում են տներին, այգիներին և դաշտերին. Շատ վերը նշված հետազոտության՝ Bitias-ն ուներ 367 տուն 907 սենյակներով, միջին հաշվով 2.47 համար մեկ տան համար. Նրանց միջին արժեքը կազմել է 1,343 սիրիական լիրա՝ ընդհանուր 492.880 լիրա. Բիթիասի 284 ընտանիքներից (946 անձ), -207ը (%73) ունեն յուրաքանչյուր տուն. -41ը (14 տոկոսը) ուներ երկու տուն. -11ը (4 տոկոսը) ուներ երեք տուն, -2ը (1 տոկոսից պակաս) պատկանում էին յուրաքանչյուրից չորս տուն. 23 ընտանիքի (8 տոկոս) հաշվեկշիռը բնակավայր չունեք. Նրանք կամ ամենաաղքատ դասարանից էին, որոնք զբաղեցնում էին դատարկ կամ լքված տները (սովորաբար պատկանում էին Միացյալ Նահանգների էմիգրանտներին) առանց վարձավճարների, Ամերիկայից վերադարձածները (մեկ ընտանիք), ովքեր ապրում էին իրենց ծնողների / փեսաների տանը, կամ այնտեղ գործող արտասահմանցիներից. . Լրացուցիչ տեղեկությունների բացակայության դեպքում, 1939 թվականների երկու հաշվարկի միջև ութսուներեք տների անհամապատասխանությունը հնարավոր չէ բացատրել-1939ի հուլիսի 11ի հետազոտության մեջ ներառված էին նաև մնացած հինգ գյուղերի բնակարանները. Հացի Հաբիբլիում կար 666 սենյակ ունեցող 278 տուն և 373.565 սիրիական լիրայի ընդհանուր արժեքը՝ միջինից 2.4 սենյակ

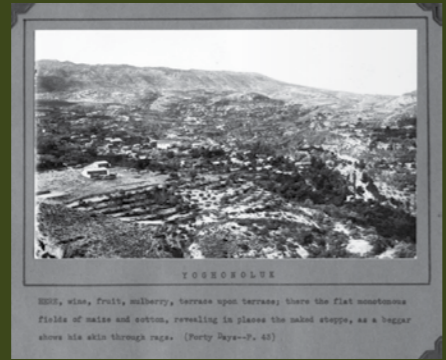
غرفة و ٩١٢٢ ليرة لكل منزل. يتكون
 خصر يبع من ٣٠٤ منازل مع ٨٩٥
 ليرة. بمقدرة إجمالية تبلغ ٢٥٧,٥٠٠
 ليرة لكل منزل. تضمنت ولاية
 واقف ١٧٥ منزلاً منفصلاً بها ١٩٠
 غرفة بقيمة إجمالية ١٨,٢٥٠ ليرة.
 على ٣١٦ منزلاً، ١٤٣٣٣ و ٣٤٣ ليرة
 بقيمة إجمالية ٢٠٥٣٣ ليرة
 لكل منزل. وكان إجمالي عدد
 للسكان في الولاية ١٠٥٠,٩١٩
 بتوسط ٢١٣٣٣ و ٤٩٤ ليرة
 بقيمة إجمالية ١,٧٨٣ ليرة
 بتوسط ٢٠٥٣٣ و ٤٩٤ ليرة
 بقيمة إجمالية ٤,٢٥٥ ليرة.
 تظهر بيانات محددة أن Beatias
 كان لديها أكبر عدد من المنازل،
 مع أكبر عدد من المنازل، وهو
 ارتفاع الطلب على شققه. أنه
 من منزل صيفي شهير مع
 أصغر قرية أخرى، كانت فايف
 للمنازل.
مناطق القرى
 كانت المنازل متناثرة في عدة
 المناطق في كل قرية. كانت بعض
 صغيرة تقع خارج ضواحي القرية.
 بالطبع، يمكن لأسماء الأحياء
 قدرات رسمية. بدلاً من ذلك،
 وصفها القرويون بأنها غير رسمية.
 تم تسمية عدد من المناطق على
 اسم العش.

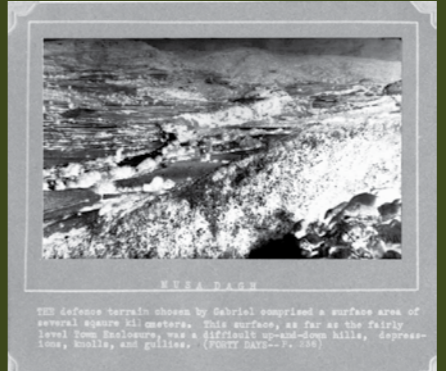
WYSA DASH
 THE defense terrain chosen by Gabriel comprised a surface area of several square kilometers. This surface, as far as the fairly level town enclosure, was a difficult up-and-down hills, depressions, knolls, and gullies. (FORTY DAYS--P. 35)

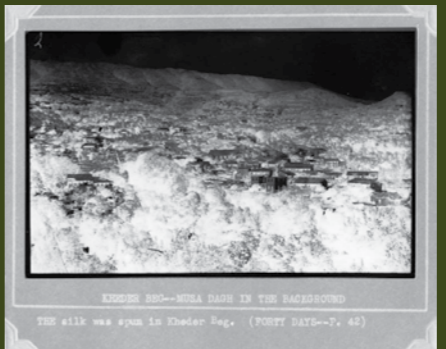
KHEDER BEO--WYSA DASH IN THE BACKGROUND
 THE silk was spun in Kheder Beg. (FORTY DAYS--P. 42)

YOSKOROLUX
 BEET, wine, fruit, mulberry, terraces upon terraces; there the flat monotonous fields of maize and cotton, revealing in places the wind-eroded, as a beggar shows his skin through rags. (Forty Days--P. 45)

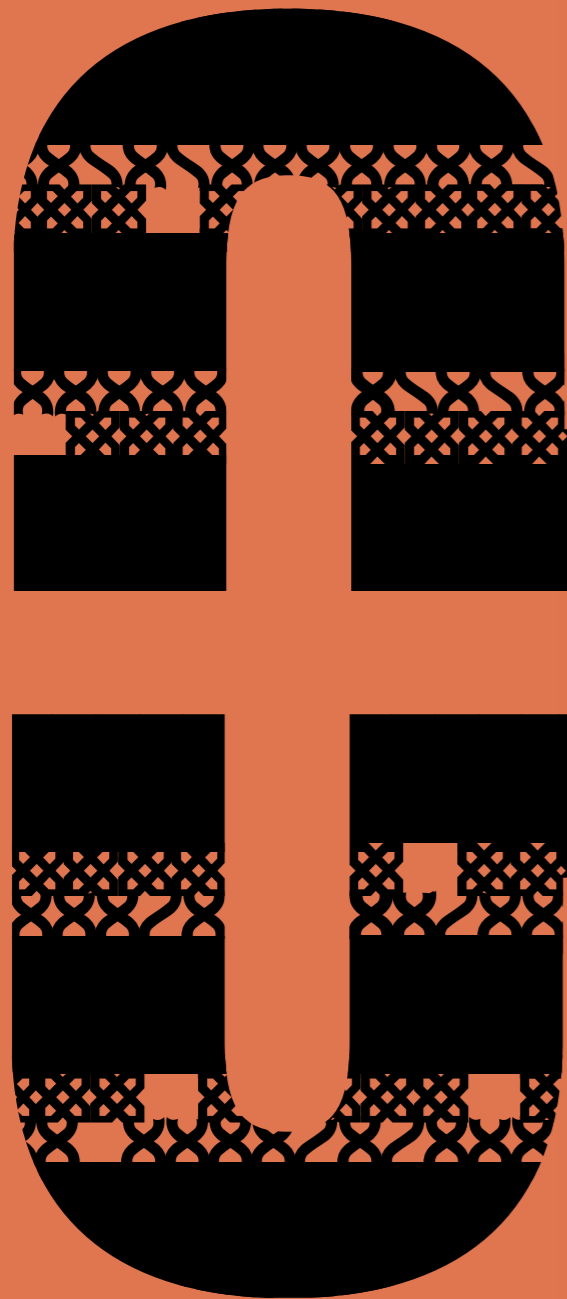
WYSA DASH
 THE defense terrain chosen by Gabriel comprised a surface area of several square kilometers. This surface, as far as the fairly level town enclosure, was a difficult up-and-down hills, depressions, knolls, and gullies. (FORTY DAYS--P. 35)

KHEDER BEO--WYSA DASH IN THE BACKGROUND
 THE silk was spun in Kheder Beg. (FORTY DAYS--P. 42)

YOSKOROLUX
 BEET, wine, fruit, mulberry, terraces upon terraces; there the flat monotonous fields of maize and cotton, revealing in places the wind-eroded, as a beggar shows his skin through rags. (Forty Days--P. 45)

ՅԱԳՈՒՈՒՆՈՒՄՎԱՍԵՑ

Մինչ այդ թաղամասերը տեղավորում էին այդ կլանների անդամներին, նույն կլանի մյուս անդամները նույնպես ապրում էին տարբեր թաղամասերում. նույն նշանով՝ տարբեր ազգանուններ ունեցող ընտանիքներ, անկախ այն բանից, որոնք կապված են կլանների հետ, նմանապես բնակեցված կլանային թաղամասեր. Հարևանության մյուս անունները նկարագրական էին, օրինակ, Յուրուսունց Մհալանը (Քահանայի հարևանությունը) Հաջի Հաբիբլիում, Խարուբ Իկեկը

(Քանդված խաղողի այգիներ) Յոզունուրուկում, Պլլուզ Իզգիրը (Քանդված եզնը) Կարուսիեում և Յահուդ Մհալանը (Հրեական հարևանությունը). Վերջին նշանակման ծագումը հայտնի չէ. Վերջապես, սոցիալական կարգավիճակը անպայմանորեն չէր բնութագրում թաղամասերը, բացառությամբ (մասնակիորեն)՝ Յոզունուրուկի երկուսի համար. Հարուստ կազանջյան ընտանիքները ապրում էին (ի թիվս այլոց) Գեղեգ թաղամասում, իսկ (հիմնականում) անոռք-բնակիչները բնակվում էին Վիր Թուղ թաղամասում.

Mousa Dagh 2019

موسی داغ ۲۰۱۹ / ۲۰۱۹ مئتا سئول

HEROIC BATTLE OF MUSA DAGH

المعركة البطولية لموسى داغ 1915 في أرمينيا

THE HEROIC BATTLE OF MUSA DAGH 1915

During the Summer of 1915, four major battles arose in Mousa Dagh and all were prevailed by the unprecedented determination of the heroic people of Mousa Dagh. The triumphs were followed by the miraculous emancipation by the French battleships, which transported the Mousadaghians to Por Saaid in Egypt. Prior to the vile year of 1915, and before the execution of the long planned Armenian Genocide, 2 major federations were active in Mousa Dagh, The Armenian Revolutionary Federation and the Social Democrat «Henchagian” Party. In the spring of 1915, when the Turkish government started executing the deportation of the Armenian people, Mousadaghians decided not to be subjected to the orders given and ascend the mountain of Mousa Dagh as an act of resistance. The people chose to die while fighting for their homeland instead of dying in the deserts of Syria. The people of Yoghun Olukh, Kheder Beg, and Vakef ascended the mountain, taking with them the supplies and apparatus needed, later families from Kebusiye, Haji Habibli and Bitias joined them. The people soon adapted to the life in the mountains, they made wooden huts making the mountain their home, away from the tyranny of the enemy and its viciousness.

خلال صيف عام 1915، نشأت أربع معارك كبرى في موش داغ وسادت جميعها بتصميم غير قابل للتفاوض النجاة العجيب من يوساداغيين إلى بور سعيد في مصر. قبل عام 1915، وقبل تنفيذ الإبادة الجماعية، كان هناك اتحادان نشطان في موش داغ والأجزاء الأخرى من المنطقة. في ربيع عام 1915، عندما بدأت الحكومة التركية في تنفيذ عملية تهجير الشعب الأرمني، قرروا الصمود في الجبل بدلاً من الانصياع للأوامر الصادرة والارتقاء إلى الجبل. أخذ الناس البضائع والأجهزة معهم، ولاحقاً انضم إليهم سكان كيبوسييه، حاجي حاببلي وبيتاس. الناس تكيف مع الحياة في الجبل، جعلوا الجبل بيتاً عن طفولتهم وحياتهم.

المعركة البطولية لموسى داغ 1915

1915-ի ամռան ընթացքում Մուսա լեռում ծագեցին չորս խոշոր մարտեր, և բոլորը գերակշռեցին Մուսա լեռան հերոսական ժողովրդի աննախադեպ վճռականությամբ. Հաղթանակներին հաջորդեց ֆրանսիական մարտական նավերի հրաշքով էմոցիանացիան, որոնք մուսադաղյաններին տեղափոխեցին Եգիպտոսում գտնվող Պոր Սաաիդ. Մինչև 1915-ի անպիտան տարին, և նախքան Հայոց Genocide-ի արտագնա քաղաքականության երկարամյակ գործողության ավարտը, 2 խոշոր ֆեդերացիաներ էին գործում Մուսա լեռում, Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը և «Ենչագյան» սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունը. 1915-ի գարնանը, երբ թուրքիայի կառավարությունը սկսեց իրականացնել հայ ժողովրդի բռնազաղթը, Մուսադաղյանները որոշեցին չմնալ տրված հրամաններին և վեր բարձրանալ Մուսա լեռան լեռը՝ որպես դիմադրության ակտ. Ժողովրդը որոշեց մեռնել մինչև կոկոս էր հայրենիքի համար, փոխարենը մահանար Սիրիայի անապատներում. Յողուն Օլուխի, Խեդեր Բեգի և Վակեֆի ժողովրդը բարձրանալով սարը՝ նրանց հետ վերցնելով անհրաժեշտ պարագաներն ու ապարատները, հետագայում նրանց միացան նաև Քեբուսիեի, Հաջի Հաբիբլիի և Բիտիասի ընտանիքները. Ժողովրդը շուտով հարմարվեց լեռներում եղած կյանքին, նրանք պատրաստեցին փայտե խրճիթներ՝ սարը դնելով իրենց տունը՝ թշնամու բռնակալությունից և դրա չարագործությունից հեռու.

VILLAGERS OF MUSA DAGH. AS THE BRAVE FIGHTERS MAY HAVE LOOKED LIKE.

VILLAGERS OF MUSA DAGH. AS THE BRAVE FIGHTERS MAY HAVE LOOKED LIKE.

The first day of mass migration from the villages to the high mountains in rebellion against the Turkish government **July 13, 1915**

The first self-defense groups are organized **August 3, 1915**

The first skirmish with the Turks **August 7, 1915**

Heavy fighting against the Turkish army at the end of which the Turks retreat **August 19, 1915**

The French battleship Guichen is observed and contacted **September 2, 1915**

Guichen and 4 other battleships evacuate the Armenians of Musa Dagh to Port Said, Egypt **September 12, 1915**

MUSI DAGI

ՄՈՍԱԼԵՐ ԸՆԴՈՒՄ ԵՆԺՐ ԴԱԳ

موسى داغ

AI

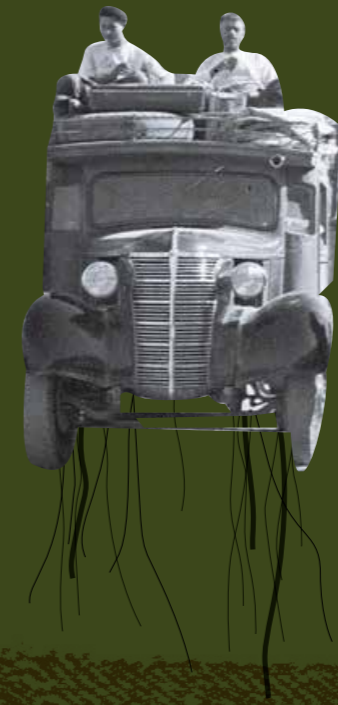
FROM MUSA DAGH TO ANJAR

Մուսա լեռից դեպի Անջար — من موسى داغ إلى عنج

THE EVACUATION OF MUSA DAGH'S ARMENIAN VILLAGES

Considering the fact that the region of Sanjak would be permanently annexed to Turkey on the 23rd of 1939 (according to the French-Turkish treaty signed in Paris), the local inhabitants were obliged to evacuate the «turkish» lands within the week preceding that date. The emigration from Sanjak had already begun in 1938, when Turkish forces entered the region. Between the fall of 1938 and the winter of 1939, 70% of the Armenians had already left the region. The evacuation of Mousa Dagh began on the 17th of July 1939. The painful memory of their previous emigration was still engraved in their minds, when Mousadaghians were once again forced to be separated from their own villages and mountains. All villagers were first gathered along the roadside and then, within hours and under Turkish police surveillance, they were transported to Syria and Kessab by cars. Heavy loads were sent to Syria on small boats. On the 23rd of July, Mousa Dagh villages were totally evacuated, except a few families who remained in the village of Vakef and decided to stay there, these villagers survived in the region and in 1998 they built their new church. Until the 23rd of July, 1939, 35,000 Armenians and 20,000 Arabs and Circassians from Sanjak (Mousa Dagh and Kerek Khan) left the region and settled in Syria or Lebanon. Bassit, 25 km to the south - west of Kessab on the coastline, became the temporary residence of Mousadaghians, until the French authorities arranged their final settlement in Anjar.

until the French authorities arranged their final settlement in Anjar. The Mousdaghians chose to forgo their homeland, their earthly wealth, made out of decades of hard work. Freedom of thought, belief and culture were worth more than their precious homeland.

LIFE IN BASSIT

The Moussa Daghians stayed on the Bassit seashore for forty-five days. Small huts of mud, sheets or branches were the only protection against the bitter cold of the nights. Hunger, separation and the unhealthy conditions at Bassit made many people sick. Water was the main reason of dysentery. Severe cases were transferred to Beirut. More than five thousand Mousadaghians had to endure the terrible days in Bassit. They had to dance, in pitch darkness to keep taheir wet bodies warm. 16 Mousadaghians lost their lives in Bassit. In spite of dysentery and the loss of homeland, the Mousadaghians did not give in to despair. They were ready to endure the harsh realities of life rather than live under the cursed turkish law!

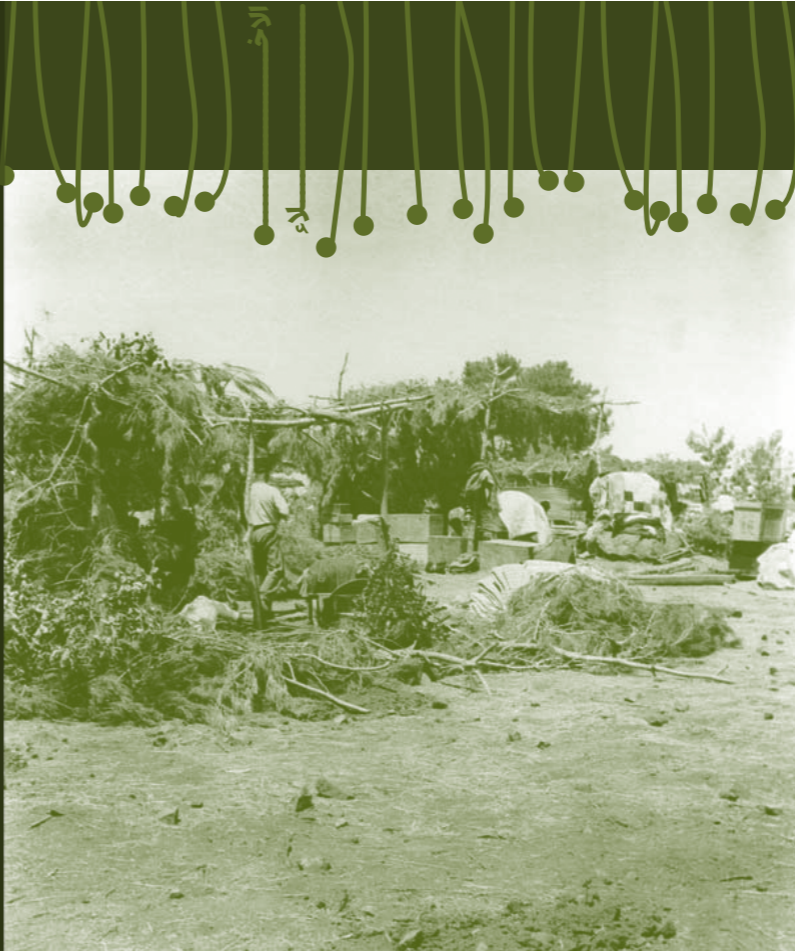
FROM BASSIT IN SYRIA TO TRIPOLI IN LEBANON, THEN TO RAYAK, AND FINALLY TO ANJAR.

The time that the Mousadaghians spent in Bassit, Syria, was also a time for the French Mandate on Syria and Lebanon, to arrange a final location for the displaced Sanjak immigrants and specially for those from the heroic Mousa Dagh. Movses Der Kalousdian, the famous hero of the Forty Days of Mousa Dagh and later a member of the Syrian parliament (1937-1927) played a vital role in securing and transferring his people from the infectious Bassit seashore to a semi-desert, dusty plain on the eastern mountain range of Lebanon, at the eastern border with Syria. The displaced Mousadaghians were put on ships in Bassit and were carried to Tripoli, the northern part of Lebanon. Then, they were put on cargo trains to the central rail station of Rayak, in Bekaa. Finally, they were trucked to the barren plains of Anjar. The exodus was completed on September 1939, 14.

اجتلاء قرية موسى داغ الأرمينية

بالنظر إلى حقيقة أن منطقة
سانجاق سينتم ضمها بشكل
دائم إلى تركيا في ٢٣ من عام
١٩٣٩ (وفقاً للمصاحفة الفرنسية
التركية الواقعة في باريس)، كان
الأراضي الحلوبن ماركوس باجلاء
الذي يسبق ذلك التاريخ. بدأت
الهجرة من سينجاق بالتفعل عام
١٩٢٨، عندما دخلت القوات
التركية إلى المنطقة. وفي
١٧ من الأرمين عام ١٩٣٩، غادر
وينا إخلاء موسى داغ في ١٧ من
شهر يوليو ١٩٣٩. كانت النطقة
محصورة في أذهانهم السابقة
أجبر الوسائل السابقة لاجتلاء
الانفصال عن قراهم أخرى على
تم تجميع جميع القويين أولاً
على طول جانب الطريق ثم في
عضون سيارات وتحت الشرطة
التركية تم نقلهم إلى سوريا
وكساب بواسطة سيارات وتم

من باسط في سوريا إلى طرابلس في لبنان، ثم إلى ريف، وأخيراً إلى عجب

داقفة، ١٦ خسر الواسطيون حياتهم في باسط على الرغم من الأضرار وفقدان الوطن. لقد يستسلم الواسطيون للباب، لقد كانوا مستعدين لتحمل المطارق القاسية الحياة بدلاً من العيش تحت القنوب الذي لا يعيش. كما أن الوقت الذي لا يعيش فيه الصيغون في باسط الذي قضاه أيضا وقت الانتداب السوري، كان على سوريا ولبنان، لتثبيت الوضع النهائي للمهاجرين النازحين البطل وخاصة لأولئك من دير كالموسيان، البطل الشهير في الأربعة يوماً لموسى داغ وعضو في البرلمان السوري (١٩٢٧-١٩٣٧) دوراً جوهراً في تأمين ونقل شعبه من

شاطئ باسط الجدي إلى سهل شبه صحراوي مترب على سلسلة جبال لبنان الشرقية، على الحدود الشرقية مع سوريا، وضع النازحين المصدقين باسط على متن السفن في شمال لبنان، ثم تم وضعهم في قطارات شحن إلى طرابلس، وأخيراً تم نقلهم إلى محطة السكة الحديدية في ريف في البقاع، دير كالموسيان، البطل الشهير في الأربعة يوماً لموسى داغ وعضو في البرلمان السوري (١٩٢٧-١٩٣٧) دوراً جوهراً في تأمين ونقل شعبه من شاطئ باسط الجدي إلى سهل صحراوي مترب على سلسلة جبال لبنان الشرقية مع سوريا، تم وضع النازحين المصدقين إلى طرابلس، شمال لبنان، ثم تم نقلهم في قطارات شحن إلى محطة السكة الحديدية في ريف في البقاع، وأخيراً تم نقلهم إلى سهل عجب في الأربعة يوماً لموسى داغ وعضو في البرلمان السوري (١٩٢٧-١٩٣٧) دوراً جوهراً في تأمين ونقل شعبه من

36 Mousaler In Anjar The History

37 موسى داغ في عجب وباك أنجاريون

38 Mousaler In Anjar The History

39 موسی داغ فی عنجر و تاکه Գնճարին Անսալեղ

PURCHASING THE LAND OF ANJAR

The French Mandate on Syria and Lebanon, based on the decision of the Assembly of Nations in Paris, decided to purchase a land on which the displaced Mousadaghians and Armenians from Alexandria could be relocated. The land of Anjar was the private property of Rushdi Bey Fahmi and his mother Aisha Sabarnaz. Both had inherited the land from Ahmad Fehmi Pasha. In 1928, the French Mandate appointed a committee to plan, measure and organize the land. This committee divided the land of Anjar and issued two separate maps, numbered one and two, in which the ownership of the land was reconfirmed as stated above. On August 1939, 19, the French authorities issued a decision, number 176, and bought the whole shares of the Fahmi family for a sum of 410 thousand F.F.s. This sum was allocated by the French government, the Armenian Kalouste Guilbenkian Fund and by some other wealthy Armenian donors. After the purchase of the land of Anjar, officials came and started the real division of the plots which have been numbered under the government decision of 355 on February 1940, 18. Based on this decision, the French authorities of that time donated the whole land to all the displaced Mousadaghians and the immigrants of the Alexandrette region. In 1945-1944, a great number of land ownership certificates were issued to individuals of Mousadaghian origin. In 1940 part of Mousadaghians left to Armenia, leaving their lands and houses in Anjar. In 1956, all the remaining land plots were numbered as Anjarian land and were retransferred to the authorities for redistribution. It is worth mentioning that the purchased land of Anjar was not paid by the Lebanese government but by the French and Armenians. The purchase and the ownership of the plot are clearly stated on the official documents.

Anjar 2019, Jacques Studio

عنجر 2019، جاك ستوديو / Anjar 2019, Jacques Studio

ՍԻՐԻՅԱԿ ՎԻՍՏՅՈՒՆ

Սիրիայի և Լիբանանի վերաբերյալ Ֆրանսիայի մանդատը, հիմնվելով Փարիզի Ազգերի ասամբլեայի որոշման վրա, որոշեց ձեռք բերել մի երկիր, որի վրա կարող են տեղափոխվել Ալեքսանդրիայից տեղահանված մուսադադայաներ և հայեր. Անջարի երկիրը Ռուշդի բեյ Ֆահմիի մասնավոր սեփականությունն էր. և նրա մայրը՝ Աիշա Սաբառնազը, երկուսն էլ ժառանգել էին այդ հողը Ահմադ Ֆեհմի փաշայից. 1928 թ.-ին ֆրանսիական մանդատը նշանակեց հանձնաժողով՝ հողը պլանավորելու, չափելու և կազմակերպելու համար. Այս հանձնաժողովը բաժանեց Անջարի հողը և թողարկեց երկու առանձին քարտեզ՝ համարակալելով մեկ և երկուսը, որոնցում

մեծացող արծվի ձև, ընդարձակ թևերով, վարպետ ինժեները՝ Յակոբ Քելչեանն էր, Ապրահամ Տեր Կազանդեանը՝ որպես օգնական. Այնճարը ունի ռազմավարական դիրք. Այն հավասար է արաբական երկու մայրաքաղաք Բեյրութից և Դամասկոսից. Մտավորապես 50 կմ հեռավորության վրա գյուղը առանձնացնում է քաղաքներից որևէ մեկը. Բեյրութ-Դամասկոս հիմնական ճանապարհը անցնում է Անջարի երկիրը. Անջարի ընդհանուր տարածքը 1800 հեկտար է (18 կմ 2). Այն գտնվում է ծովի մակարդակից 850 մ բարձրության վրա. Կլիման չոր է տաք ամառներով և ցուրտ ձմեռներով. Բնակարանների համար հատկացված ընդհանուր տարածքը կազմում է 98 հեկտար. Մնացած տարածքը գյուղատնտեսության համար է. նախատեսվում էր, որ Անջարը (հայտնի է՝ <ուշ Մուսա) մեկ գյուղում ունենալու է վեց հարակից հատված. Գյուղի բոլոր վեց հատվածները կոչվել են Մուսա լեռան վեց գյուղերի անունով. Մուսադադայաների ընդհանուր թիվը, որը գրանցվել է 1939 թվականին, կազմել է 5125 անձ, որոնք ներկայացնում են 1205 ընտանիք. Մինչև տները պատրաստ լինեին, կարող էր հաշվել ընդամենը 1050 ընտանիք. Մնացածները տեղափոխվել էին սիրված պայմաններ գտնելու համար. Անջարի վեց հատվածները միմյանցից բաժանվում են 20 մ լայնությամբ ճանապարհով. Ամենաբարձր կետում գտնվում է Ուղղափառ Մուրբ Պողոս եկեղեցին. Կաթոլիկ և Ավետարանական եկեղեցիների համար հատկացվեցին նաև այլ լայն հատվածներ. Նախքան տները կառուցվել և պատրաստ են եղել, Մուսադադայաները խաբի ավերակների լեռնոտ մոխիրում հիմնել են վրանային գյուղ. <Նետագայում երկիրը տեղափոխվեց, և փլատակները պեղվեցին, որպեսզի բացահայտեին ավերակների Ումայյադ կառուցվածքը. Ընտանեկան տներ կառուցելու սկզբնական պլանը պարունակում էր երկու սենյակ և զուգարան յուրաքանչյուր ընտանիքի համար. Երբ սկսվեց երկրորդ աշխարհամարտը և ֆինանսական պատճառներով դա կրճատվեց. Միայն 4 սենյակ 4,5 մետր մակերեսով սենյակ և հարակից զուգարան կարելի էր կառուցել. Այս սենյակներից մի քանիսը դեռ գոյություն ունեն Անջարում. Նրանք հայտնի են որպես «Ֆրանսիայի սենյակները». Յուրաքանչյուր ընտանիքի համար բնակարանային հողամասը կազմում էր 400 մ -16) 2ը 25 մետրով). Սա ապագա սերունդներին հիմք տվեց կառուցելու բնակելի հողամասերը. Կառուցված «Ֆրանսիական սենյակների» ընդհանուր թիվը կազմել է 1065. Յուրաքանչյուրը արժեք երեք հազար ֆրանսիական ֆրանկ. Առաջին տարում Անջարը խմելու հոսող ջուր չուներ, ուստի մարդիկ պարտավոր էին ուսերին կրել ամբողջ ջուրը, ինչ անհրաժեշտ էր աղբյուրի աղբյուրից. Անջար (Ձանձագետ), որը գտնվում է գյուղից 1 կմ դեպի հյուսիս.

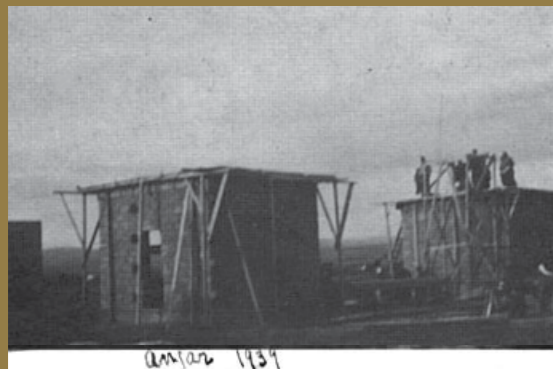
վերահաստատվեց հողի սեփականության իրավունքը, ինչպես վերը նշվեց. -1939ի օգոստոսի -19ին Ֆրանսիայի իշխանությունները որոշում կայացրեցին՝ համարը 176, և գնեցին Ֆահմիի ընտանիքի ամբողջ բաժնետոմսերը՝ 410 հազար F.F.s. Այս գումարը հատկացվել է Ֆրանսիայի կառավարության, «Գալուստ Գիլբերնյան» հիմնադրամի և մի շարք այլ հարուստ հայ դոնորների կողմից. Անջարի հողը գնելուց հետո պաշտոնյաները եկել և սկսել են այն հողամասերի իրական բաժանումը, որոնք համարակալված են կառավարության որոշմամբ. 355 թ., -1940ի փետրվարի -18ին. Այս որոշման հիման վրա, այդ ժամանակի ֆրանսիական իշխանությունները ամբողջ երկիրը նվիրաբերեցին Ալեքսանդրետեի շրջանի բոլոր տեղահանված մուսադադայաներին և գաղթականներին. 1945-1944 թվականներին մեծ թվով հողերի սեփականության վկայականներ տրվեցին մուսադադայան ծագմամբ անհատներ. -1940ին Մուսադադայաների մի մասը մեկնել է Հայաստան՝ թողնելով իրենց հողերն ու տները Անջարում. -1956ին մնացած բոլոր հողամասերը համարակալվել են որպես անջարական հող և վերաբաշխման համար փոխանցվել են իշխանություններին. Հարկ է նշել, որ Անջարի գնված հողը վճարվել է ոչ թե Լիբանանի կառավարության, այլ ֆրանսիացիների և հայերի կողմից. Հողամասի գնումը և սեփականության իրավունքը հստակ նշված են պաշտոնական փաստաթղթերում. Անջարը Բեքաս դաշտավայրի միակ գյուղն է, որը ծրագրվել և կառուցվել է խնամքով պատրաստված քարտեզների հիման վրա. Գյուղն ունի

ՄՈՍԵՍԱՆԻ ՎԻՍՏՅՈՒՆ

Anjar 2019, Talia Tutunjian

Ենջր 2019, Սահաք Կիբիսիան / تاليا توتونجيان

THE CONSTRUCTION OF THE HOUSES IN ANJAR

Anjar is the only village of the Bekaa plain that was planned and constructed based on carefully prepared maps. The village has the shape of a soaring eagle with extended wings. The master civil engineer was Hagop Keshishian having, Apraham Der Kazandjian, as assistant. Anjar has a strategic location. It is equidistant from two Arab capitals Beirut and Damascus. Only approximately 50 km distance separates the village from any of the cities. The main Beirut-Damascus road passes through the land of Anjar. The total area of Anjar is 1800 Hectars (18 km²). It is at an altitude of 850 m from sea level. The climate is dry with hot summers and cold winters. The total area allocated for housing is 98 Hectars. The rest of the area is for agriculture. Anjar (known as Housh Moussa) was planned to have six adjacent sections in one village. All the six sections of the village were named after the six villages of Mousa Dagh. The total number of Mousadaghians that was recorded in 1939 was 5125 persons representing 1205 families. By the time the houses were ready, only 1050 families could be counted. The rest had moved out to find favorite conditions. The six sections of Anjar are separated from each other by a wide road of 20m. At the highest point, is the Orthodox St. Paul church. Other wide sections were allocated for the Catholic and the Evangelical churches. Before the houses were built and ready, Mousadaghians established a tent village on the hilly ashes of the Khalkis ruins. Later on, the earth

was moved and the ruins were excavated to reveal the Umayyad structure of the ruins. The original plan of building family houses included two rooms and a toilet for each family. When the World War II started and for financial reasons this was cut down. Only one room 4 by 4.5 meters and an adjacent toilet could be built. Some of these rooms still exist in Anjar. They are known as «The French Rooms». The housing land for each family was 400 m² by 25 meters. This gave the future generations the base to build on the housing plots. The total number of the «French Rooms» constructed was 1065. Each one cost three thousand French Francs. In the first year, Anjar had no potable running water so people were obliged to carry on their shoulders all the water they needed from the spring of Anjar (Dzardager), which is 1 km to the north of the village. Later, fountains (Kastals) were built to ease the task.

THE SURVIVAL OF THE FIRST YEARS

The hasty exodus of the Moussadaghians from their mountain homeland and their arrival to the barren plains of Anjar had created tragic cases in every family. People were homesick, hungry, cold, and demoralized. The AGBU did the utmost to ease the suffering by supplying tents. The French

helped greatly by building the «French Rooms». The Armenian Red Cross with AGBU built a maternity ward (Mayranots). The same stone-walled building serves nowadays as a flowering kindergarten for the Armenian «Harach» school. One of the major problems of the Armenian refugees was food. They had no means to cultivate the land. Some mules and oxen were rented from the neighboring villages. An honourable Armenian from Iran, Haig Tutunjian, donated a tractor to the Anjarian farmers. Soon AGBU donated seeds, corn, and chickpeas in addition to 110 cows, goats, sheep, and a couple of horses. The first crops of Anjar were barley and corn. People had to make flour out of them and bake this mixture for bread. It was a torture to chew this bread. It hardened like stone after baking. People had no choice but to chew whatever was available. The catastrophe that the first Anjarians had to face was malaria. More than eight hundred people lost their lives to this epidemic. The priests spent whole days at the cemetery. No church bell ringing was permitted for the dead. Malaria killed hundreds and caused panic in the weak population. Something had to be done in order to overcome the epidemic by all means. All along the swamps, trenches and canals were dug. Insecticides (DDT) were used to kill flies and mosquitoes. The AGBU and the Karageozian foundation helped a lot in this battle.

+ INFIRMERIE +

Anjar 2019, Talia Tutunjian

عنجر ۲۰۱۹، تالیا توتونجیان / Սահար Կիբիսիան / Anjar 2019, Talia Tutunjian

THE UMAYYAD RUINS

The Umayyads, the first hereditary dynasty of Islam, ruled from Damascus in the first century after the Prophet Mohammed, from 660 to 750 A.D. They are credited with the great Arab conquests that created an Islamic empire stretching from the Indus Valley to southern France. Some chronicles and literary documents inform us that it was Walid I, son of Caliph Abd al-Malik Ibn Marwan, who built the city probably between 705 and 715 A.D. Walid's son Ibrahim lost Anjar when he was defeated by his cousin Marwan II in a battle two kilometers from the city. Just after Lebanon gained independence in 1943, the country's General Directorate of Antiquities began to investigate a strip of land in the Bekaa valley sandwiched between the Lebanon and Anti-Lebanon mountains some 58 kilometers east of Beirut. This was Anjar, then a stretch of blend bareness with parched shrubbery and stagnant swamps that covered the vast area of these archaeological remains. The site at first seemed painfully modest, especially when compared with the rest of Lebanon's archaeological wonders. To sense the vastness of the city, drive around the outside of the fortified enclosures before entering the 114,000 square-meter site. The north-south walls run 370 meters and the east-west sides extend 310 meters. The walls are two meters thick and built from a core of mud and rubble with an exterior facing of sizable blocks and an interior facing of smaller layers of blocks. Against the interior of the enclosures are three stairways built on each side. They gave access to the top of the walls where guards circulated and protected the town. Each wall has an imposing gate, and towers (40 in all) are sited on each stretch of wall. The Umayyad's hundred-year history is steeped in war and conquest. Apparently, their rulers felt that these wall and tower defenses were a necessary feature of their architecture. Nearly 60 inscriptions and graffiti from Umayyad times are scattered on the city's surrounding walls. One of them, dated 123 of the Hegira (741 A.D.), is located in the western wall between the fourth and the fifth towers from the southwest.

ՃԱՂՈՒՅԱԴՐ ՎՆԵՐՈՒՄ

Ումայյադները՝ իսլամի առաջին ժառանգական դինաստիան, իշխում էին Դամասկոսից Մուհամմադ մարգարեից հետո առաջին դարում՝ 660ից 750 Ա.Դ. Նրանց վստահում են արաբական մեծ նվաճումները, որոնք ստեղծեցին իսլամական կայսրություն, որը ձգվում էր Ինդոսի հովտից մինչև Ֆրանսիայի հարավ։ Որոշ ժամանակագրություններ և գրական փաստաթղթեր մեզ տեղեկացնում են, որ դա Խալիֆ Աբդ ալ-Մալիք Իբն Մարուանի որդին՝ Վալիդ Առաջինն էր, որը կառուցեց քաղաքը, հավանաբար, 715-705 թվականների միջև։ Ուալիդի որդին՝ Իբրահիմը, կորցրեց Անջարը, երբ նա պարտվեց իր զարմիկ Մարվան Բ-ին՝ քաղաքում երկու կմ հեռավորության վրա մղվող մարտում։ 1943 թ.-ին Լիբանանը անկախություն ձեռք բերելուց հետո, Հնությունների գերագույն գլխավոր վարչությունը սկսեց հետաքննել Բեքա հովտում գտնվող մի հատվածի տարածք, որը ավազվել է Լիբանանի և Հակ-Լիբանանի լեռների միջև։ Բեյրութից 58 կմ դեպի արևելք։ Սա Անջարն էր, այնուհետև խառնուրդի մերկության մի հատված, փորված թփերով և լճացած ճահիճներով, որոնք ծածկում էին այդ հնագիտական մնացորդների հսկայական տարածքը։ Կայքը սկզբում ցավալիորեն համեստ էր թվում, մանավանդ, երբ համեմատվում էր Լիբանանի մնացած հնագիտական հրաշալիքների հետ։ Քաղաքի անկայունությունը զգալու համար նախքան 114,000 քառակուսի մետր տարածք մուտք գործելը, թշեք ամրացված պարիսպների արտաքին մասի արտաքին մասով։ Հյուսիս-հարավ պարիսպներն անցնում են 370 մ, իսկ արևելք-արևմտյան կողմերը՝ 310 մ երկարությամբ։ Պատերը երկու մետր հաստությամբ են և կառուցված են ցեխի և կրաքարի միջուկից, որը ունի մեծ չափի բլոկների արտաքին երեսպատում և բլոկի փոքր շերտերի ներքին երես։ Դեպի պարիսպների ներքին մասի վրա կան յուրաքանչյուր աստիճանով կառուցված երեք աստիճաններ։ Նրանք մուտք են տվել պատերի գազաթին, որտեղ պահակախմբերը շրջում և պաշտպանում էին քաղաքը։ Յուրաքանչյուր պատ ունի պարտադիր դարպաս, իսկ պատերի յուրաքանչյուր հատվածի վրա տեղադրվում են աշտարակներ (ընդհանուր առմամբ 40)։ Ումայյադի հարյուրամյա պատմությունը սկսվում է պատերազմի և նվաճումների մեջ։ Ըստ երևույթին, նրանց տիրակալները կարծում էին, որ այդ պատի

Պեղումներ
 Կարգադրված զբոսայգի
 1963 թ. ընդհատվել է Վազգեն
 Գրիգորյանի կողմից իրականացված
 ժամանակակից ճարտարապետության
 արժանատի օրինակների հետազոտումը
 և ճարտարապետության արժանատի
 օրինակների հետազոտումը
 և ճարտարապետության արժանատի
 օրինակների հետազոտումը
 և ճարտարապետության արժանատի
 օրինակների հետազոտումը

և աշտարակի պաշտպանությունները իրենց ճարտարապետության անհրաժեշտ առանձնահատկությունն են. Ումայյադի ժամանակներից մոտ 60 արձանագրություններ և գրաֆիտներ ցրված են թաղաքի շրջակա պատերի վրա. Դրանցից մեկը, որը թվագրվում է <եփրայի 123 թվականից (741 A.D.), գտնվում է արևմտյան պատում՝ հարավ-արևմուտքից չորրորդ և հինգերորդ աշտարակների միջև. Ումայյադները իսլամի առաջին ժամանակակից դինաստիան, իշխում էին Դամասկոսից Մուհամմադ մարգարեից հետո առաջին դարում՝ 660ից 750 Ա.Դ. Նրանց վստահում են արաբական մեծ նվաճումները, որոնք ստեղծեցին իսլամական կայսրություն, որը ձգվում էր Ինդոսի հովտից մինչև Ֆրանսիայի.

700 թ. ընդհատվել է Վազգեն
 Գրիգորյանի կողմից իրականացված
 ժամանակակից ճարտարապետության
 արժանատի օրինակների հետազոտումը
 և ճարտարապետության արժանատի
 օրինակների հետազոտումը
 և ճարտարապետության արժանատի
 օրինակների հետազոտումը
 և ճարտարապետության արժանատի
 օրինակների հետազոտումը

Anjar 2019, Talia Tutunjian

64 Mousaleh In Anjar The History

عنجر 2019, تاليا توتونجيان / Anjar 2019, Talia Tutunjian

65 موسی داغ فی عنجر مٹا سارلئوڤ اٲنڊارلئوڤ

CULTURE

ثقافة موسی داغانی

ثقافة موسی داغانی

OF THE MUSA DAGHIANS

COMMUNITIES

Արթոօքս
ORTHODOX
ՈՐԹՈՔՍ

آرثوذكسية

مجتمعات

68 Mousaler In Anjar The Culture

إنجيلي
EVANGELICAL
ԱԵՆՅՐԱՆՅԱԿՆ

كانوليك
CATHOLIC
ԿԱԹՈԼԻԿ

69 موسی داغ في عنجر وناك في عترة

Anjar 2019, Sahag Kibinian

72 Mousaler In Anjar The Culture

عجر 2019, سحاق كيبينيان / ساق كيبينيان

73 موسی داغ فی عجر

THE EVANGELICAL COMMUNITY IN ANJAR

The Armenian Evangelical denomination of Mousa Dagh, although not numerous, began to be reformed immediately after their arrival to Anjar. In 1940, the school was established, while the church was constructed in 1941. The first Armenian Evangelical pastor working in Anjar was Rev. Aram Hadidian, who had come there with the people.

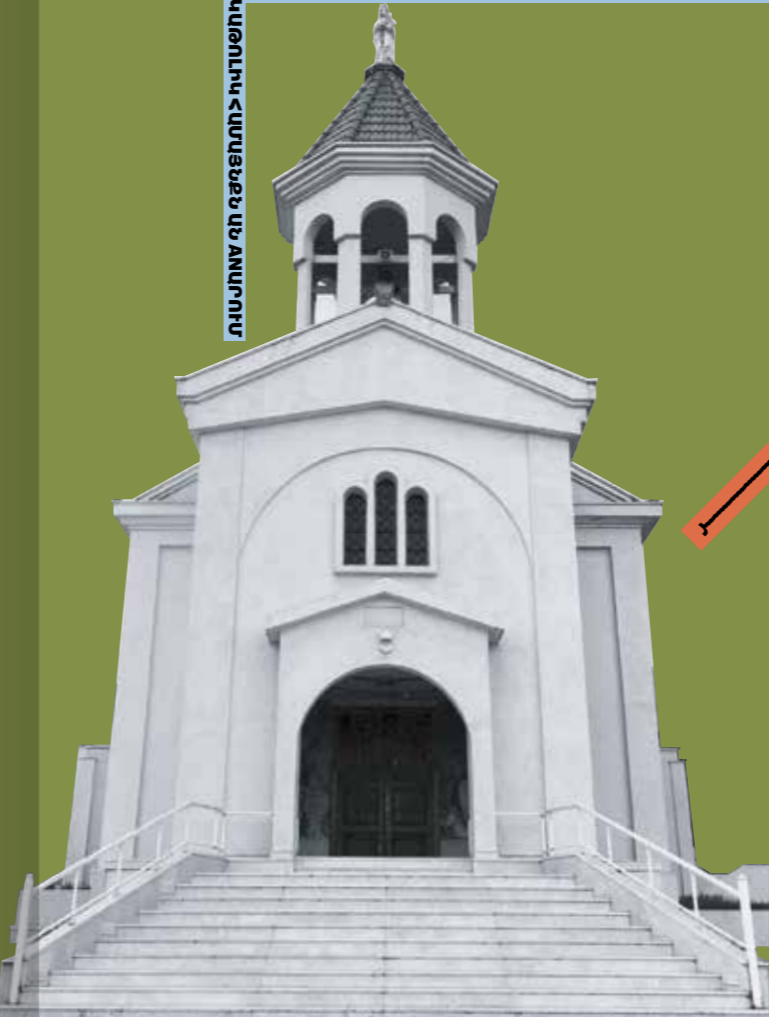
Մուսա լեռան հայկական ավետարանական դավանանքը, չնայած ոչ շատ, բայց Անջար մտնելուց անմիջապես հետո սկսեց վերափոխվել. 1940ին հիմնադրվեց դպրոցը, իսկ եկեղեցին կառուցվեց 1941ին. Անջարում աշխատող առաջին հայ ավետարանական հովիվը՝ Հայտն Արամ Հադիդեան, որ եկել էր այնտեղ ժողովրդի հետ.

Մուսա լեռան հայկական ավետարանական դավանանքը, չնայած ոչ շատ, բայց Անջար մտնելուց անմիջապես հետո սկսեց վերափոխվել. 1940ին հիմնադրվեց դպրոցը, իսկ եկեղեցին կառուցվեց 1941ին. Անջարում աշխատող առաջին հայ ավետարանական հովիվը՝ Հայտն Արամ Հադիդեան, որ եկել էր այնտեղ ժողովրդի հետ.

بدأت الطائفة الإنجيلية الأرضية لموسى داغ، على الرغم من عدم تعدادها، في الإصلاح فور وصولهم إلى أنجر وفي عام 1940 تم إنشاء المدرسة، بينما تم بناء الكنيسة الإنجيلية الأرضية الذي يعمل في آنجر القس، آرام حديدان، الذي جاء مع الناس.

Մուսադաղյանների մնացած մասի հետ միասին, կաթոլիկ համայնքը մեծ աղքատության մեջ ժամանեց Անջար և անցավ շատ ծանր տարիներ. 1952ին համայնքը կառուցեց իր եկեղեցին և զարդարեց այն գեղեցիկ սրբապատկերներով և նկարներով. Հոկտեմբեր 11ին, 1954ին, տեղի ունեցավ եկեղեցու բացումը՝ կարդինալ Գրիգոր Գրիգոր Պետրոս Աղճաճեանի ձեռամբ. Այսօր համայնքը 130 ընտանիք ունի. Համայնքը տվել է բազմաթիվ այլ նշանավոր հոգևոր առաջնորդների, որոնք ծառայել են այլուր, բայց միշտ հավատարիմ են մնացել իրենց գյուղին և ժողովրդին.

Մուսա լեռան հայկական ավետարանական դավանանքը, չնայած ոչ շատ, բայց Անջար մտնելուց անմիջապես հետո սկսեց վերափոխվել. 1940ին հիմնադրվեց դպրոցը, իսկ եկեղեցին կառուցվեց 1941ին. Անջարում աշխատող առաջին հայ ավետարանական հովիվը՝ Հայտն Արամ Հադիդեան, որ եկել էր այնտեղ ժողովրդի հետ.

جاء إلى أنجر مع قبة المصدقين، وصلت الطائفة الكاثوليكية إلى بعض السنوات الصعبة للغاية، في عام 1952، تم افتتاح الكنيسة بولسطة الكاردينال كريكور بيدروس أghadjanian، تم افتتاح اليوم، يضم المجتمع 130 عائلة، القادة الروحيين البارزين الآخرين طلبوا خدموا في مكان آخر ولكنهم شعبهم دائماً مخلصين لقبولهم و.

THE CATHOLIC COMMUNITY IN ANJAR

Along with the rest of the Mousadaghians, the Catholic community arrived to Anjar in great poverty and had some very difficult years. In 1952, the community built its church and decorated it with beautiful icons and paintings. On October 11, 1954, the inauguration of the church took place by the Cardinal Krikor Bedros XV Aghadjanian. Today, the community has 130 families. The community has given many other prominent spiritual leaders who have served elsewhere but always remained faithful to their village and people.

Anjar 2019, Talia Tutunjian

عنجر 2019، تاليا توتونجيان / Anjar 2019, Talia Tutunjian

HOUSES IN MUSA DAGH

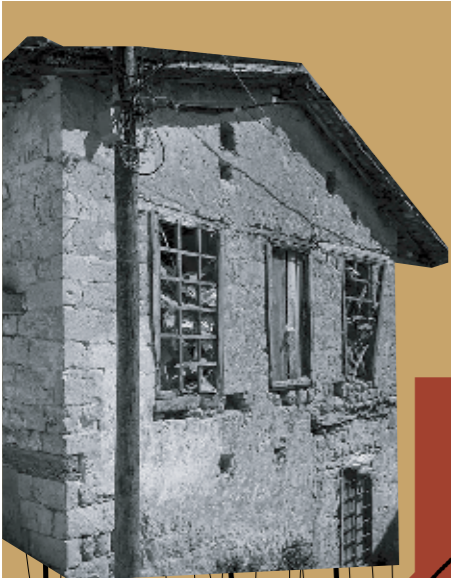
Տներ Մուսա Դաղի մեջ

البيوت في موسى

HOUSES IN MOUSA DAGH

With rare exceptions, the houses in Musa Dagh faced south, “allowing the sun to inundate the rooms in the winter months.” Usually one or two stories high, they were built of thick stones with red tile roofs. The floors were plastered with dirt, which women renewed once or twice a year for cleanliness and to get rid of fleas. Because hisser (straw mats) or kilims covered the floors, they too were taken out, deloused, and cleaned. As vacationing flourished in Bitias, concrete replaced dirt as floor covering. Women also whitewashed the interior walls with khavura (limestone) that possessed disinfectant qualities. Each room normally enjoyed one or more tabaço or panjara (window). Certain two-story dwellings had a stationary interior muqabbo (ladder) accessing the second floor through a ceiling opening with a safety hatch. But virtually all two-story houses had exterior gabendak (stairs) leading to the balcony, from which to enter the rooms. Regardless of the floor level, however, interior doors likewise interconnected the rooms. Lastly, the upper floors were made of wood rather than dirt or concrete.

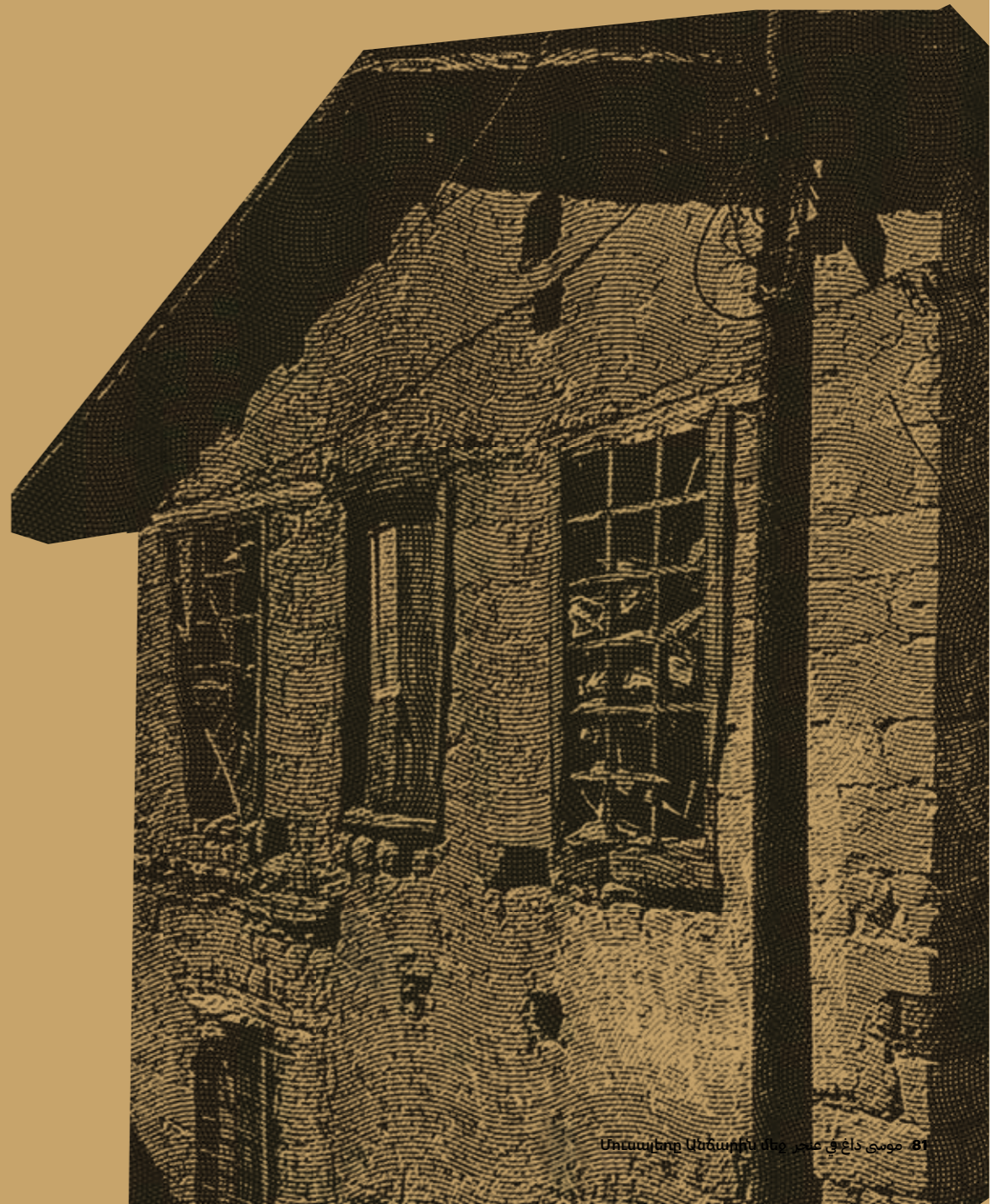
Ս ԴԱԳ

بيوت في موسال
 مع استنقاعات نادرة، واجهت منازل موسال دماغ جنوباً، «مما سمح للشمس بإشراق العرق في ارتفاع طابق أو طابقين، عادة ما تكون من الحجارة السمكية، تم بناؤها الأرضيات الأحمر، تم تسقيف النساء بالأوساخ والتي تجدها للطائفة والنظف والتي تجدها لأن الحصوات والنظف من البرانحة، من الأرضيات، أو الكلب المصنوعة وتنظيفها وتنظيفها. يتم إخراجها فقط الخرسانة بالأوساخ كغطاء للأرضية، كما قامت النساء بتبييض الأرضية، التي تمالك صفات الجدران الوافدة أو البانجان (البانجان). كان سقفها داخلة ثابتة (سلم) طابقين للمنازل الكهنة من خلال فتحة الدخول إلى الغرف، وبعض النظار كانت تربط الغرف، فإن الأبواب الخشب بدلاً من الأوساخ أو الخرسانة.

ՄՈՒՍԱԼ ԴԱԳ

Հազվագյուտ բացառություններով, Մուսա լեռան տները կանգնած էին դեպի հարավ՝ «թույլ տալով արևը ձմռան ամիսներին ներծծել սենյակները»։ Սովորաբար մեկ կամ երկու պատմություն բարձր, դրանք կառուցվում էին հաստ քարերից, կարմիր սալիկապատ տանիքներով։ Հատակները սվաղված էին կեղտից, որոնք կանայք տարին մեկ կամ երկու անգամ նորացնում էին մաքրության և լողազգեստներից ազատվելու համար։ Քանի որ գայլերը (ծղոտե ներքնակները կամ կիլիմը ծածկում էին հատակները), դրանք նույնպես դուրս էին բերվում, համեղվում և մաքրվում։ Երբ արձակուրդները ծաղկում էին Բիտիասում, բետոնը փոխարինեց կեղտը որպես հատակի ծածկույթ։ Կանայք սպիտակեցրել էին նաև ներքին պատերը խավորայով (կրաքարով), որոնք ունեն փխտահանող հատկություններ։ Յուրաքանչյուր սենյակ, սովորաբար, վայելում էր մեկ կամ մի քանի տաբակ կամ panjara (պատուհան)։ Որոշ երկհարկանի բնակելի տներ ունեին կայանված ներքին հարդարանք (սանդուղք), որը մուտք էր գործում դեպի երկրորդ հարկ, առաստաղի բացվածքի միջոցով, անվտանգության փեղկով։ Բայց, ըստ էության, երկհարկանի բոլոր տներն ունեին արտաքին պատշգամբ տանող արտաքին գաբենդակ (աստիճաններ), որից սենյակները մտնելու։ Անկախ հարկի մակարդակից, ներսի դռները նույնպես փոխկապակցված են սենյակները։ Վերջապես, վերին հարկերը պատրաստված էին փայտից, այլ ոչ թե կեղտից կամ բետոնից։

Մուսալերը կանգնած են դեպի հարավ

Anjar 2019, Talia Tutunjian

عنجر ۲۰۱۹, تالیا توتونجیان / Anjar 2019, Talia Tutunjian

HOUSES IN ANJAR

The original plan of building family houses included two rooms and a toilet for each family. When the World War II started and for financial reasons this was cut down. Only one room 4 by 4.5 meters and an adjacent toilet could be built. Some of these rooms still exist in Anjar. They are known as «The French Rooms». The housing land for each family was 400 m². This gave the future generations the base to build on the housing plots. The total number of the «French Rooms» constructed was 1065. Each one cost three thousand French Francs.

Anjar 2019, French room, Sahag Kibinian

Ենջիր 2019, ֆրանսիական սենյակ, Սահաք Կիբինյան / غرفة فرنسية، سحاق كيبينيان

Մասնավոր Անճարին մեջ Ենջիր

Մուսալերի տուն

Ընտանեկան տներ կառուցելու սկզբնական պլանը ներառում էր երկու սենյակ և յուրաքանչյուր ընտանիքի համար զուգարան. երբ սկսվեց երկրորդ աշխարհամարտը և ֆինանսական պատճառներով դա կրճատվեց. Միայն 4 սենյակ 4,5 մետր մակերեսով սենյակ և հարակից զուգարան կարելի էր կառուցել. Այս սենյակներից մի քանիսը դեռ գոյություն ունեն Անջարում. Նրանք հայտնի են որպես «Ֆրանսիայի սենյակները». Յուրաքանչյուր ընտանիքի համար բնակարանային հողամասը կազմում էր 400 մ² (16) 2ը 25 մետրով). Սա ապագա սերունդներին հիմք տվեց կառուցելու բնակելի հողամասերը. կառուցված «Ֆրանսիական սենյակների» ընդհանուր թիվը կազմել է 1065. Յուրաքանչյուրը արժեք երեք հազար ֆրանսիական ֆրանկ.

بيوت في عنجر
تضمنت خطة الاصلية لبناء منازل عالية عرفت بممرحاض لكل أسرة عندما بدأت الحرب العالمية الثانية ولأسباب مالية تم قطع هذا. يمكن بناء غرفة واحدة فقط 4 x 4.5 متر ومرحاض مجاور. بعض هذه العتوف لا تسم «العوق الفرنسية» كانت مربع (16 x 50) مترًا ومثلًا أعطى العدد الإجمالي للأساس لبناء التي شيدت 1065. كل منها تكلف ثلاثة آلاف فرنك فرنسي.

Anjar 2019, Sahag Kibinian

90 Mousaler In Anjar The Culture

عنجر 2019، سحاق كيبينيان / ساهاق كيبينيان

91 موسی داغ فی عنجر متن وندارین انجاری

DIALECT OF MUSHA DAGHIAN S

Մուսա դաղյանների բարբառ. ن هجة موسي داغانيي

THE MUSHA DAGHIAN DIALECT

The Mousadaghian dialect was the spoken dialect of the Armenians of Sanjak. The Armenians of the region in different villages like Bitias, Haji hababli, Kheder Beg, Vakef, Kebusiye, Yoghun Olukh, in addition to several smaller villages used the Mousadaghian dialect which was called «W». The Armenians of Latakia and Kessab in Syria used the same dialect with mild variations. Before the World War I, the «Kistinek” was spoken by more than 25 thousand Armenians. The Mousadaghian dialect has unique grammatical rules and balanced expressions. Multiplicity and variety give different speaking styles of a certain language, hence, the origin of dialects. The latter are often perceived as geographically specific languages. It is spoken outside of its land. Those who belong to the older generations and who grew up immersed in the dialect expressed about a state of belonging when speaking the dialect. Even though this sense of belonging is usually felt towards the Musaler cultural heritage, a state of comfort and dearness is emerged when speaking the dialect. The dialect is also a “tool” to create amity between its speakers and springs during moments of intimacy. The dialect is not used in formal meetings, business, education. When formal moments appear, standard Armenian kicks in. The preservation of the Musaler dialect means preserving Musaler cultural heritage and fighting against the initial goal of the Ottoman Turks.

MUSIC OF MUSA DAGHIANS

Մուսա դաղյանների երաժշտությունն — موسيقى موسى داغانيي

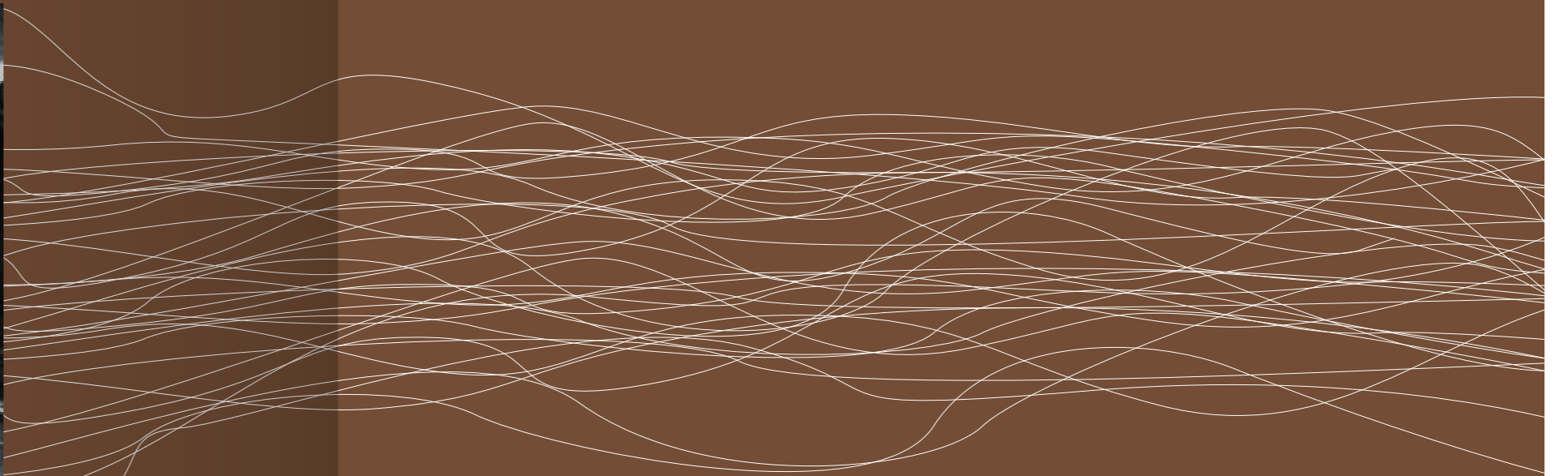
THE INSTRUMENTS OF THE MUSA DAGHIANS

The Traditional instruments are the davul Zurna. The davul is almost always played with two zurnas, hence the term “davul zura”. Davul zurna was used by the Musa Daghians in Musa Dagh before they were relocated to Anjar. It was used for outdoor dancing during festivities such as weddings and for the reception of a person of note. The Musa Daghian davul zurna is different from the Armenian davul zurna. The Armenian davul, called dhol, is smaller and it is almost always played by the hands. And unlike the Armenian zurna the Musa Daghian zurna is a quarter-tone instrument. Today the Musa Daghian davul zurna is mainly played in Anjar, Lebanon and Musa Ler Avan, Armenia. The davul, also known as dhol, is a large double-headed cylindrical drum. It is widely used in Turkey and many other countries in the Middle East. The davul is made by joining the ends of a large wooden plank and fitting circular hoops internally at both ends of the cylinder. The heads of the davul are usually made of shaved sheepskin or goatskin, one being thicker than the other. The davul player uses two beaters: a heavy beater called jglun (or tokmak) used on the thicker head, and a smaller lighter beater used on the other head. The Zurna, is an oboe widely used in the Middle East, Southeast Europe and parts of Asia. The Musa Daghian zurna is about 45 cm long. It is a quarter-tone instrument played with a double reed with a pirouette. The zurna is an outdoor

the fast dance/ the fast dance/ الرقص السريع

Hele Hele Ninnoyeh/ Հելե Հելե Նինոյե/ هيلي هيلي نينويه

FOOD RECIPES OF MUSA DAGHIANS

وصفات طعام موسي داغاني ————— ن موصلا لخوان امانه پاره اهراتونستر

GATNUHOUTS

This bread, along with usual bread was baked on holidays.

1 cup milk
2 teaspoons yeast
1/2 cup of honey (or sugar)
1/2 cup mahlab
3-2 cups of flour
Pinch of salt

ԳԱՏՆՈՒԿՈՒՏ

Այս հացը, սովորական հացի հետ միասին, թխում էին արձակուրդներում.
1 բաժակ կաթ/ 2 թեյի գդալ խմորիչ / 1/2 բաժակ մեղր (կամ շաքար) / 1/2 թեյի գդալ mahlab/ 3-2 բաժակ աղուր(Պ)խտակի աղ

کوتوله
تم خبز هذا الخبز مع الخبز العادي
في أيام العطلة
1 كوب لبن
2 ملعقة صغيرة خميرة
1/2 كوب عسل (أو سكر)
1/2 ملعقة صغيرة مهلب
3-2 كوب من الطحين

KEMENUH KLOUR

An Armenian Potato kofte (filling) with a burghol shell.

1/2 kilo potatoes } potato
1/2 kilo fine burghol } shell
1 teaspoon tomato-pepper paste
pinch of cumin
Pinch of salt

1/2 kilo potatoes } Filling
2 onions
Pinch of red & black pepper / salt / cumin
1 reaspoon tomato-pepper paste

ԲԵՄԵՆՈՒ ԶԱՆԿ

Կարտոֆիլի հայկական կոֆե՝ բրորոլի կեղևով. 1/2 կիլոգրամ կարտոֆիլ/ 1/2 կիլոգրամ նուրբ բուրգուր/ 1 թեյի գդալ տոմատի մածուկ և պղպեղ / Մի փոքր չաման/ Մի թիչ աղ

کیمنو کا
کتنے پطاطی ارضیتہ پطاس
البرے
1/2 کلو پطاط
1/2 کلو بوجل تھ
1 ملائقہ صغیرہ من مہجون
ا طماطم و الفلفل
قنبل من الہ
قنبل من الہ

Coco Bakery's famous manouche, Anjar 2020

112 Mousaler In Anjar The Culture

مناقيش فرن كوكو ، عنجر 2020 / 2020 Առկի Բացարուկեղեն, Անջիր 2020

113 موسی داغ في عنجر و تنه Կնճարին Առկի Բացարուկեղեն, Անջիր 2020

KOUMBOU

On the holiday of St. Sarkis, people would make koumbou

- 5 cups of flour
- 1 cup oil
- 1 cup boiling water
- 1 cup sugar
- 1 cup nuts
- 1/2 cup raisins
- 1/2 cup white sesame seeds
- 1 teaspoon baking soda, vinegar and cinnamon
- 1 teaspoon mahlab
- 1/2 teaspoon cloves
- 1/2 teaspoon cardamom

ՊԱՏՄԱԾ

Սուրբ Սարգսի տոնի օրը մարդիկ կկատարեն թուփու. 5 բաժակ ալյուր/ 1 բաժակ յուղ/ 1 բաժակ եռացող ջուր/ 1 բաժակ շաքար/ 1 բաժակ ընկույզ սպիտակ ընջուլի սերմեր/ 1 թեյի գդալ խմորի սոդա/ 1 թեյի գդալ/ 1 թեյի գդալ դարչին/ 1 թեյի գդալ խնձոր թեյի գդալ հիւ

Կոմբ
 في عملية القليست يركبس ، كان
 الناس يصنعون الكومب
 5 اكواب طحين
 1 اكواب زبدة
 1 اكواب ماء مغلي
 1 اكواب سكر
 1/2 اكواب مكس
 1/2 ملعقة صغيرة من صودا الخبز
 1/2 ملعقة صغيرة قرفة
 1/2 ملعقة صغيرة زنجبيل
 1/2 ملعقة صغيرة من بذور
 1/2 ملعقة صغيرة قرفة

SOURKI

Moldy cheese prepared in summer.

- 200 grams curds
- 1 teaspoon tomato paste
- 1 teaspoon thyme
- 1/2 teaspoon cinnamon
- 1/2 teaspoon black pepper
- 1/2 teaspoon cumin
- 1/2 teaspoon basil
- 1/2 teaspoon dill
- 1/2 teaspoon rose petal
- Salt

ՊԱՏՄ

Ամռանը պատրաստված բորբոս պանիր. 200 գրամ կաթնաշոռ/ 1 թեյի գդալ տոմատի-պաստի մածուկ/ 1 թեյի գդալ ուրց թեյի գդալ դարչին/ 1/2 թեյի գդալ սև պղպեղ/ 1/2 թեյի գդալ չաման/ 1/2 թեյի գդալ ռեհան/ 1/2 թեյի գդալ բաճար/ 1/2 թեյի գդալ վարդի կարագ Աղ

Տորկի
 اللبن المصفى في الصيف
 200 جرام خثارة
 1 ملعقة صغيرة من معجون
 الطماطم والفلفل
 1/2 ملعقة صغيرة زنجبيل
 1/2 ملعقة صغيرة قرفة
 1/2 ملعقة صغيرة فلفل أسود
 1/2 ملعقة صغيرة ريحون
 1/2 ملعقة صغيرة من بذور
 ورد

Homemade Tomato Paste, Anjar 2020

116 Mousaler In Anjar The Culture

מעגון الطماطم محلية الصنع , عنجر 2020 / 2020

117 موسی داغ فی عنجر هتای مینداریهن

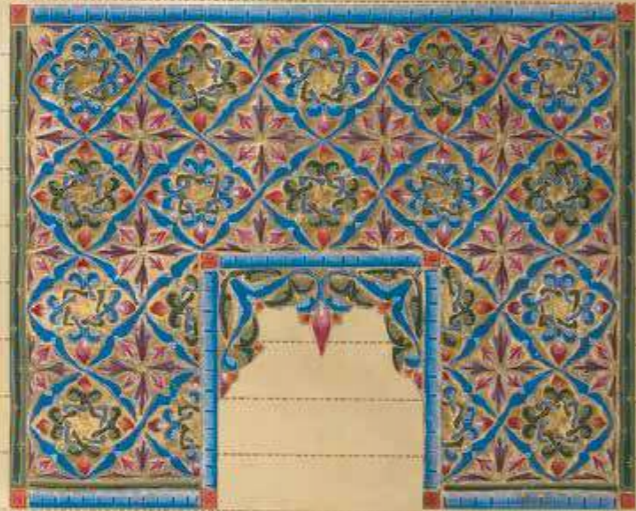
THE TRADITIONS

ՄՈՒՍԱԿԱՆՆԵՐ ԱՎԱՆԴՐՈՒՄՆԵՐԸ

تقاليد موسی داغانی

OF THE MUSA DAGHIAN

HOLIDAYS AND THE RITUALS ATTACHED TO THEM PLAYED A LARGE ROLE IN THE LIFE OF MOUSA LER ARMENIANS. OFTEN, THEY ARE LINKED TO THE CHURCH. WHILE, ON THE SURFACE, IT IS BELIEVED THAT MOUSA DAGHIANS WEREN'T ALL THAT PIOUS, THEY WERE A PEOPLE WHO FOLLOWED CONVENTION AND HAD FAITH. HOLIDAY TRADITIONS ALWAYS INCLUDED CHURCH RITUALS AND SONG THAT WERE RESPECTED BY ALL.

GAGHANT: NEW YEAR

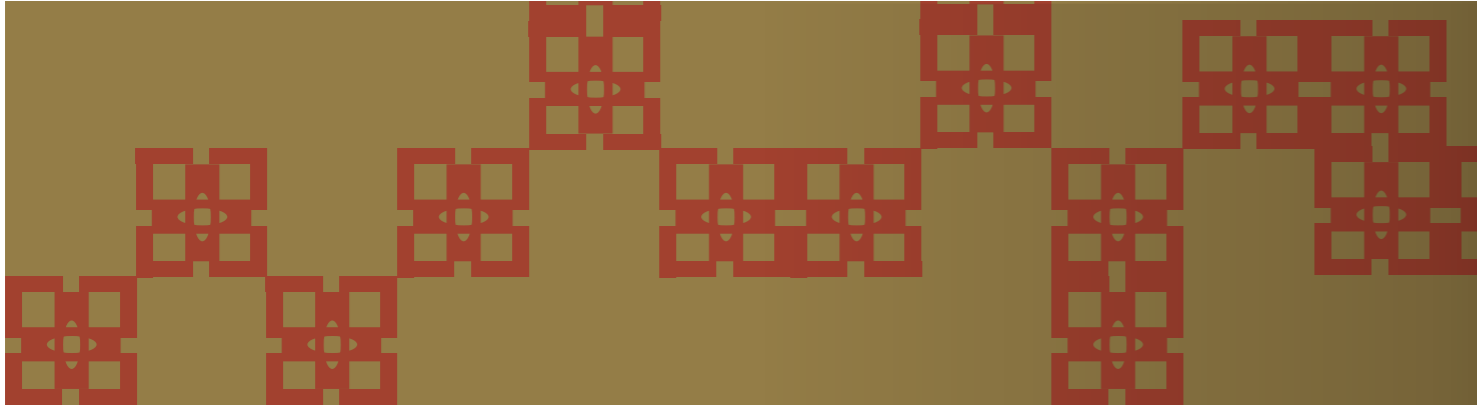
The people of Mousa Ler called the last day of the year Gaghand. The very first to prepare for the holiday were the children. A week before the holiday they would cut a 5-4 meter of laurel branch and strip it until the end, leaving the tip bushy. On the morning of Gaghand, while dawn was just breaking, the singing children would gather at the church square where a large pile of wood was located. They would wait for an elderly to approach, mutter a prayer wishing “keep the good, banish the bad”, and set the bonfire alight. The children would gather round the fire waiting for the signal allowing them to place their prepared laurel branches in the blaze. Once alight, the children would raise their branches in the air and then lower them again into the bonfire. The crackling of the burning leaves would fill the air. This ritual would last until the leaves were scorched to dust. Then, the crowd would break out into telling jokes.

ت (العام الجديد)
 كاتف
 نعا اهل موتهى لير اليوم الاجير
 من السنة عاتوندا. كان الاطفال
 هم اول من استعد للعبلة ، كان
 فيل اول من استعد للعبلة ، كان
 سيقتعل ٥٠٤ متر من النهاية ، تاركين
 القار وجوزانه حتى النهاية ، تاركين
 الطوق غليظا ، في صلح Gagharit
 كان الاطفال القويون يقرب اللو ،
 ساحة الكنيسة حيث يتجمعون في
 ان يقرب من الخشب ، ويتلمسون
 ان يقرب من الخشب ، ويتلمسون
 صلته متمنيا «الحفاظ على الخير
 ، وبعاد السوء» ، وانشاع النار.
 كان الاطفال يتجمعون حول
 هم يضع الاشارة التي تسمع
 الخري ، بمجرد ان يخترق ، يرفع
 بقطوعها مرة اخرى في الهواء ثم
 طفيفة الاوراق الخترقة ستملا
 الهواء حتى يتم حرق الاوراق الى القماش
 ثم ، انداع الخشب في السكان.

موسى داغ (موسى داغ)

Մուսա լեռան ժողովուրդը տարվա վերջին օրը կոչեց Գաղտնի: Տոնին նախապատրաստվելու հենց առաջինը երեխաներն էին: Արձակուրդից մեկ շաբաթ առաջ նրանք կտրում էին 5-4 մետր դափնու ճյուղ և կաշում էին այն մինչև վերջ՝ թողնելով ծայրը փշոտ: Գաղանտի առավոտյան, մինչ լուսաբացը նոր էր սկսում, երգող երեխաները հավաքվում էին եկեղեցու հրապարակում, որտեղ գտնվում էր փայտի մի մեծ կույտ: Նրանք սպասում էին, որ մոտենալով մի տարեց, աղոթում էին մի աղոթքի, որը ցանկանում է «պահել բարիքը, վտարել չարը», և խարույկները լավ վառել: Երեխաները հավաքվում էին կրակի շուրջը՝ սպասելով ազդանշանի, որը թույլ կտա նրանց պատրաստված դափնու ճյուղերը տեղադրել կրակի մեջ: Մի անգամ լավ, երեխաները բարձրացնում էին իրենց ճյուղերը օդում, իսկ հետո նորից իջնում խարույկի մեջ: Այրվող տերևների ճաքերը լցնում էին օդը: Այս ծիսակարգը կտևեր այնքան ժամանակ, մինչև տերևները փոշիացան: Այնուհետև ամբոխը դուրս էր գալիս կատակներ պատմելու:

P A R E G E N T A N

ان مورتينونقان

باريجانت

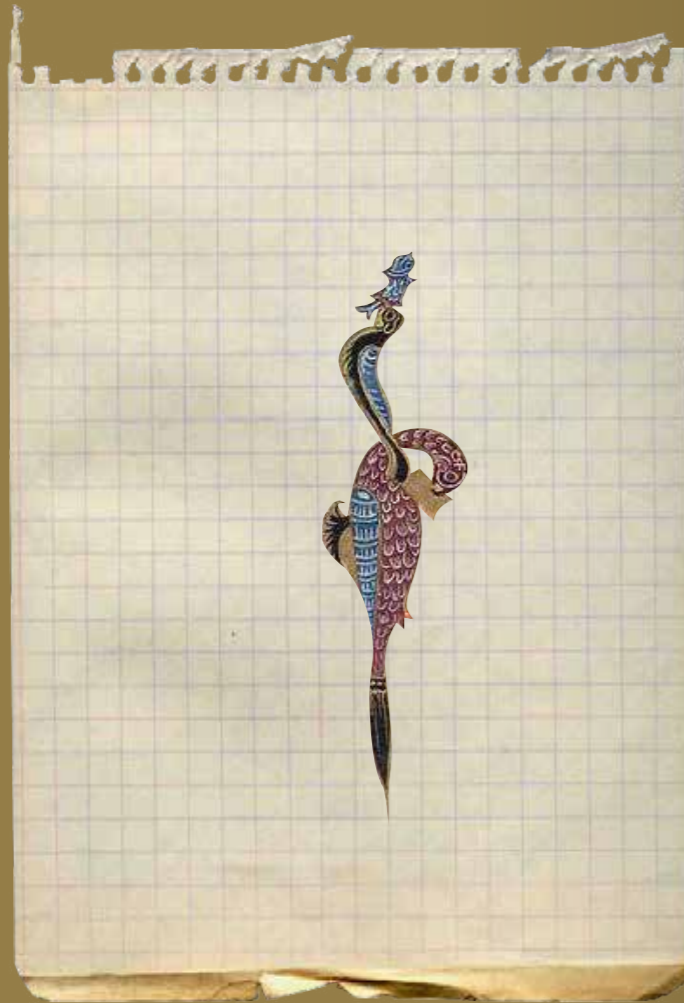
PAREGENTAN : GOOD LIVING

Mousa Ler residents pronounced the holiday, which lasts two weeks, pergunduhng. The first week is relatively more relaxed, but the holiday is celebrated more lively fashion the second week. Everyone takes part in the festivities then. It is a much loved holiday, first because it is a period when no one works and people have time to make merry. The second reason is because every household must slaughter an animal, a ritual which adds to the festive spirit. The animal, specially kept for the occasion, is slaughtered early in the holiday and popular meat dishes are prepared – klour, herisa, trakh, khorovadz, etc., as well as banurhouts, siliug, ehdjdkuk, and the pastries zilipug, bourma, gatnuhouts, pigigh and pakhlava.

զոհարարութիւն

Մուսա Լերի բնակիչները արտասանեցին այս տոնը, որը տևում է երկու շաբաթ, պարզապես և պարզապես շաբաթը համեմատաբար ավելի հանգիստ է, բայց տոնը նշվում է ավելի աշխույժ նորաձևությամբ՝ երկրորդ շաբաթ: Այդ ժամանակ բոլորը մասնակցում են տոնակատարություններին: Դա շատ սիրված տոն է՝ նախ, որովհետև դա մի ժամանակաշրջան է, երբ ոչ ոք չի աշխատում, և մարդիկ ժամանակ ունեն ուրախանալու: Երկրորդ պատճառն այն է, որ յուրաքանչյուր ընտանիք պետք է անասուն մորթի, ծես, որն ավելացնում է տոնական ոգին: Հատուկ առիթով հատուկ պահվող կենդանին սպանում է արձակուրդի սկզբին և պատրաստվում են հանրաճանաչ մսային կերակրատեսակներ՝ կլուր, հերիսա, տրախ, խոռոված և այլն, ինչպես նաև բանջարեղեն, սիլիուգ, էժոյուկ և խմորեղեններ, բուրմա, խոզուկ և պախլավա: Մուսա Լերին եզակի մեկ այլ հետաքրքիր ավանդույթ էր նաև հրդեհային խաղ կազմակերպելը, որը կոչվում էր աբդի: Մի նրբաթիթեղ (փխրուն սկուտեղ, որն օգտագործվում էր բարակ հաց պատրաստելու համար) կվերածվի այնպես, որ նրա զազաթնակետը կանգնած լինե: Այդ կավելացվի, և տակից կրակ վառվում էր, մինչև որ սկսեց ճզմվել: Դրանից հետո մի բաժակ օդի կթափվեր զազաթին և վառվում: Խառնուրդը կարմիր-կապույտ բոցեր էր տալիս: Ֆլեյմի շուրջը գտնվող դեմքերը կվերցնեին դեղին և կանաչ տարօրինակ ճակատներ: Ծիծաղ առաջացնող մեկ այլ պարեգենտական ավանդույթ բանտարկեց մարդկանց: Եգիտ բաշը (yigitbashi - խմբի ղեկավար) կարգադրում էր, որ տղաներից որևէ մեկը ստիպված լինի ոտքի ոտքով նստել գետնին՝ պարողների կեսին: Այնուհետև նրա դեմ թուր կտեղադրվեր: Նա համարվելու էր «բանտարկված», քանի դեռ չի վճարել փրկագինը: Կան կենդանու սպանողի համար, կան շիշ օդի:

باريجانت
 أعلن سكان موصى لير
 العطلة التي تستمر أسبوعين ،
 باريجانت ان الأسيوع الأول
 الاحتفال بالعطلة ولكن يتم
 حيوية في الطريقة أكثر
 الجميع في الأسيوع الثاني. يشارك
 أهل العطلة محبوبة بعد ذلك
 فترة لا يعمل فيها أحد وذلك
 لديهم الوقت لعبها مع
 السبب التالي هو أن الناس
 كل أسرة تخرج هو أن يجب على
 يصف إلى روح الاحتفال. وهو على
 الحيوان ، الذي يتم الاحتفال به
 خصيصاً هذه المناسبة. يتم طقس
 مكر من الناس ، في وقت
 أطباق اللحم الشعبية. يتم إعداد
 إلى ذلك الحوم الشعبية - كور ،
 آخر منير للاحتفال بالطقس. وما
 لير كان للاحتفال قريب تقليد
 تسمى أيضاً تنظيم لير موسى
 منتجة تستخدم لير موسى
 الرقيق) حيث يكون إعداد الخبز
 منجوعاً لير. يضاق الملح ونضه
 حرق تحت حتى يبدأ في الشقوق.
 القلي وسقوب من الفودكا في
 الذهب الأحمر. سيقط الخيط
 وجوه من حول الذهب والأجسام
 غريبة من اللون الأخضر والأخضر.
 تقليد Paragentan (Yigitbashi)
 الضحك هو سجن الناس سبام
 الجوس متقاطعا على الأوتار. قائد
 منتصف الأوصاف. ثم يوضع
 سيف مقابله. يعتبر «مسنجوه»
 حتى يدفع قوته. أما حيوان الملح
 أوزجاجة فودكا

Another interesting tradition unique to Mousa Ler was to also organize a fire game called abdil. A sadj (puffy tray used for preparing thin bread) would be turned so that its concave side was facing up. Salt would be added and a fire lit underneath until it started to crackle. A cup of vodka would then be poured on top and lit. The mixture would give off red-blue flames. The faces of those around the flame would take on strange facades of yellow and green. Another Paregentan tradition that provoked laughter was imprisoning people. The yegit bashi (yigitbashi – group leader) would order that one of the boys be made to sit cross-legged on the ground in the middle of the dancers. A sword would then be placed opposite him. He would be considered “imprisoned” until he paid a ransom; either an animal for slaughter or a bottle of vodka.

127 موصى داغ في عتجر غوكا لير باريجانت

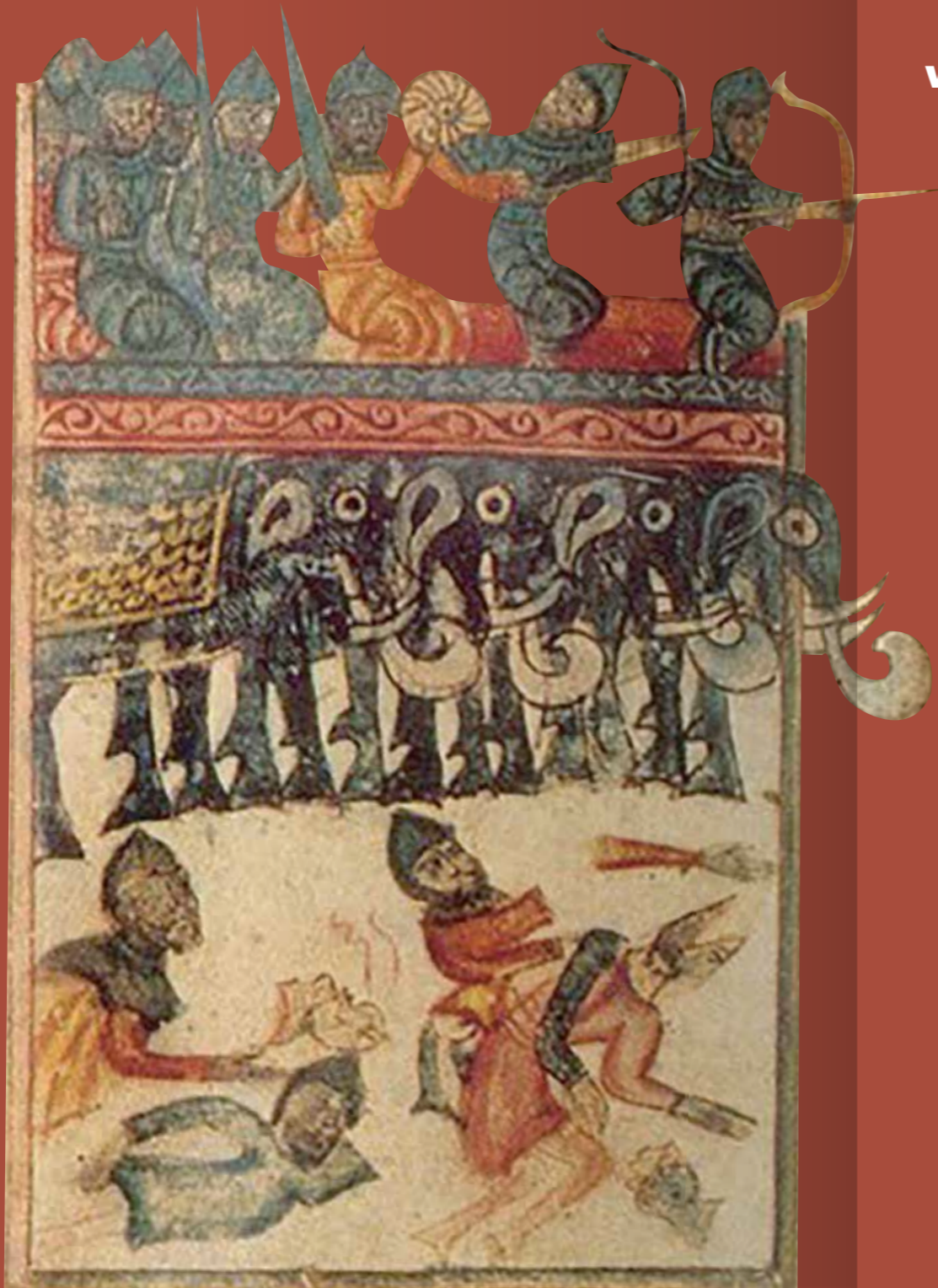
VARTAVARAN

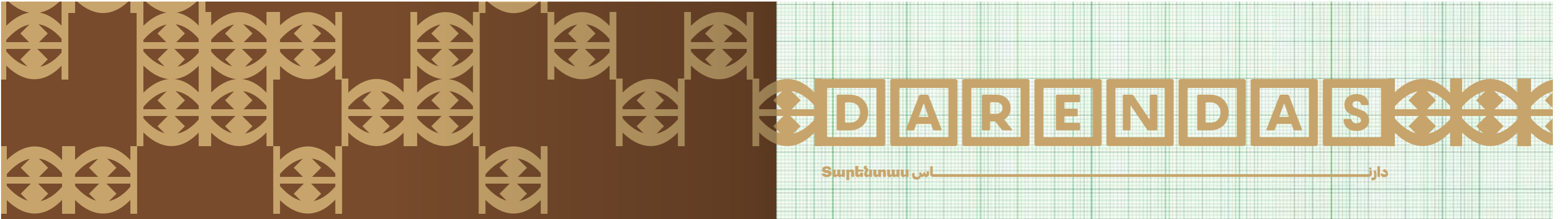
Արան Բարձրաձայն

فارناف

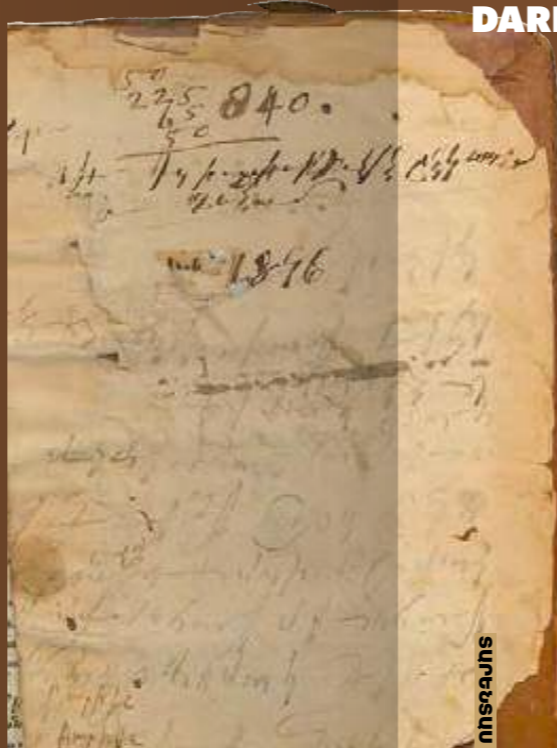
VARTAVARAN : IN MEMORY OF VARTAN

Vartan is a national hero who is also referred as a saint. In 451 BC he fought the Avarayr battle against the pagan Persians for Christianity and died. In the streets, pupils would try to reenact the Battle of Avarayr but since no one wanted to play the role of a Persian soldier, the game never got off the ground. On Vartanank morning, all the Mousdaghians would attend the Mass after which, they would have family feasts around tables full of traditional Mousadaghian food. The young people would set tables in front of their houses. This was also a special day for the women to gather up in circles for traditional dances and songs. In the evening, families would gather around the table for feasting and the old folk would retell passages of the battle. This day was also a time to visit engaged girls on the occasion of parententan. In-laws, carrying sweets and gifts, would go visit the future brides. This day is also celebrated in churches by the Divine Liturgy and Repose of Souls services. The priest would give a fiery speech praising the Vartanants martyrs. Schools would be closed and no one went to work that day.

Տոբնոսս Ժարն

DARENDAS : CANDLEMAS

On this day, big fires were lit on all the squares of the Mousadaghian villages. The people would go round the fire making cheerful sounds and all those who had unfulfilled wishes would jump over the fire hoping for the realization of their dreams. On Saturday night, there would be more candles lit in the church than usual. On the alter you would see 12 candles lit in a circle, representing the 12 Apostles of Christ, and another big one in the middle, representing Jesus Christ. After the Mass, people would light their candles from the big candle in the middle and carry them home hoping that their homes would be anointed with the light of Jesus, which would keep the evil spirits away. In the middle of the 12 candles there would also be a large piece of bee wax which would be distributed to the people, especially the children. They would make small crosses out of them and stick them on the doors of their homes and storage rooms for prosperity.

ՈՒՏԱԳՈՒՄ

Այս օրը մեծ հրդեհներ են բռնկվել Մուսադաղյան գյուղերի բոլոր հրապարակներում. ժողովուրդը կշռանցեր հրդեհի մթնոլորտը՝ ստեղծելով ուրախ հնչյուններ, և բոլոր նրանք, ովքեր չկատարված ցանկություններ ունեին, ցատկում էին կրակի վրա՝ հույս ունենալով իրականացնել իրենց երազանքները. Շաբաթ երեկոյան եկեղեցում սովորականից ավելի մոմեր կլինեին. Դահլիճում կտեսնեիք մի շրջանի մեջ վառված 12 մոմեր, որոնք ներկայացնում էին Քրիստոսի 12 առաքյալները, իսկ մեջտեղում՝ մեկ այլ մեծ, ներկայացնում է Հիսուս Քրիստոսը. Չանգվածից հետո մարդիկ իրենց մոմերը վառեցին մեջտեղում գտնվող մեծ մոմից և տանեին նրանց տուն՝ հուսալով, որ իրենց տները օծվելու են Հիսուսի լույսով, ինչը թույլ կտա հեռու պահել չար ոգիները. 12 մոմերի կեսին կլինեին նաև մեղվի մոմի մի մեծ կտոր, որը բաժանվելու էր ժողովրդին, հատկապես երեխաներին. Դրանցից փոքր խաչեր էին պատրաստում և դրանք կաչում իրենց տան և դռների դռների վրա՝ բարգավաճման համար.

THE
SOCIO-
LOGY

ՄՈՒՍԱԿ ԼԵՆՆԵՐ ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱՆ

سوسيولوجيا موسي داغانيي

OF THE MUSA DAGHIANS

MARRIAGE

Ամուսնություն زواج

MARRIAGES

As a rule, marriages were arranged. Parents knew best for their son, but obtained his consent after focusing on a suitable girl. They then conducted a background check on her and her family's socioeconomic status, reputation, and physical/mental fitness. Eventually, before making any commitment, the girl's family also inquired about their future son-in-law and his kin. These checks were more easily done in village-endogamous cases, where people knew each other rather well, than in village-exogamous ones, which were not too common. Elopements took place occasionally when a boy and a girl were in love and her father opposed their union. In case of legal recourse, the girl's wish prevailed. Girls commonly married in their teens and boys by their mid-twenties. In rare instances, especially when a girl's material wealth or inheritance prospects exceeded those of the male suitor, she could be older than him. Weddings took place on Saturdays. Specially prepared foods and traditional music, songs, and dances enriched the celebration. Before the couple's entry into the house, the bride symbolically smashed a clay jar to dispel evil spirits. She also threw a pomegranate to the ground or at a wall in hopes of having as many children as the number of seeds that burst out. Festivities continued through Sunday. The honeymoon took place at the husband's house.

Ամուսնություն

Որպես կանոն, կազմակերպվում էին ամուսնություններ. Շնորհից լավագույնս գիտեին իրենց որդու համար, բայց ստացան նրա համաձայնությունը հարմար աղջկա վրա կենտրոնանալուց հետո. Այնուհետև նրանք անցկացրին հետաքննություն նրա և իր ընտանիքի սոցիալ-տնտեսական կարգավիճակի, հեղինակության և ֆիզիկական / հոգեկան պատրաստվածության վերաբերյալ. Ի վերջո, նախքան որևէ պարտավորություն ստանձնելը, աղջկա ընտանիքը հետաքրքրվեց նաև ապագա փեսայի և նրա հարազատների մասին. Այս ստուգումներն ավելի հեշտությանը արվել են գյուղի էնդոգամատ դեպքերի մեջ, որտեղ մարդիկ իրար ավելի լավ էին ճանաչում, քան գյուղի էկզոգամների դեպքում, որոնք այնքան էլ տարածված չէին. Ընտրությունները տեղի են ունեցել ժամանակ առ ժամանակ, երբ մի տղա և մի աղջիկ սիրահարված էին, իսկ հայրը դեմ էր նրանց միությանը. Իրավաբանական դիմելու դեպքում գերակշռում էր աղջկա ցանկությունը. Աղջիկները սովորաբար ամուսնանում են դեռահասների և տղաների մոտ քսանամյակների

BIRTHS AND FAMILY SIZE

Ծնունդները և ընտանիքի չափը

المواليد وحجم الأسر

BIRTHS

As a rule, marriages were arranged. Parents knew best for their Children were expected to be born within the first year of marriage. Traditional treatments, sometimes mixed with folkloric rituals, were employed in case a woman did not become pregnant. But divorce was not an option even if all conception methods failed. People preferred to have a boy as their first child, for two reasons: to continue the family name and to have an economic helping hand. The first male and female children were invariably named after their paternal grandfather and grandmother. Boys and girls were raised differently after a certain age. In the case of boys, emphasis was placed on hard work so that they could support their families in the future. In the case of girls, childhood was a time for learning how to become good housewives. That is why, generally speaking, girls' formal schooling was not considered as important, although that mentality had begun to change.

FAMILY SIZE

By all indications, family size in Musa Dagh was not big. Three surveys bear out this fact. To begin with, the average family size in each village based on a 1929 population count was as follows: Bitias, 5.05; Haji Habibli, 4.4; Yoghunoluk, 5; Kheder Beg, 4.83; Vakef, 5.4; Kabusiye, 5, for an average of 4.94. Second, a survey conducted sometime in 1939 in preparation for the exodus revealed the following figures (unfortunately those of Yoghunoluk and Vakef are

Appendix 3
Haji Habibli
Inhabitants, Animals, and Value of Fixed Properties, 1939

No.	Name	Family Members						Value of Fixed Properties (in Syrian Liras)
		Horses	Donkeys	cows	oxen	Sheep	Goats	
1	Hagop Supkukian	6	1		2		6	13,500
2	Vartan Supkukian	9		1	3			3,900
3	Movses Supkukian	6					2	2,500
4	Sarkis Supkukian	2		1	1		2	2,500
5	Bagos Venedikian	4						2,500
6	Vanes Supkukian	2						2,700
7	Bagos Supkukian	5					1	1,600
8	Hagop S. Supkukian	5		1				1,500
9	Bedros Mendizian	3					1	800
10	Panos Feslian	3					1	2,600
11	Aram Feslian	2					2	500
12	Markos Markossian	8		1	1	2	3	4,000
13	Hagop Deleyakoup	5					2	700
14	Hagop Fils Deleyakoup	7						300
15	Vartouhi Zederian	4		1			4	1,200
16	Danik Alichanian	4						800
17	Movses S. Haloulouian	5		2				2,500
18	Sarkis M. Haloulouian	4						200
19	Garabed M. Haloulouian	3						100
20	Hagop Chehnian	4						200
21	Garabed Pertoudian	7						1,200
22	Hovsep Kerekian	6					2	1,000
23	Bedros Zakarian	8						700
24	Ohannes Kerekian	5						500
25	Bogos Kerekian	2						1,000
26	Anna Tchertchian	1						2,000
27	Yenovk Kaladjian	3						1,500
28	Vartouhi Markarian	1						4,000
29	Garabed Haloulouian	6						1,500
30	Garabed S. Haloulouian	5					1	1,000
31	Sofia Djouhourian	5						4,000
32	Nazar Zakarian	5						1,500
33	Hadji Khatcher	2					3	7,000
34	Aphraham Dermichian	5					1	2,000
35	Hagop Partamian	2					1	200
36	Yeksapet Armenian	1					1	400
37	Panos Kessaplian	2						200
38	Mardiros Iskenderian	3		1	2			22,600
39	Assadour Mardirian	4						2,000
40	Maria Mardirian	2						900
41	Assadour M. Iskenderian	2		2				1,200
42	Hoynan Iskenderian	4		3				16,000
43	Hagop Markossian	5					2	1,000
44	Bedros Chehnian	2					5	800
45	Avedis Mardirian	5		1			2	4,000
46	Garabed Vartabedian	5		1	2	2	6	11,000
47	Krikor Aristakessian	3					2	2,000
48	Yessayi Karadjian	2		1				1,500
49	Aphraham Aysayian	4						400
50	Garabed Zobayian	2						300
51	Taniel Kourouchian	2						300
52	Arakel Kourouchian	3					2	2,000
53	Garabed Salmanian	3		1	1			3,500
54	Hagop Salmanian	8						1,500
55	Bogos Chamielian	5						1,000
56	Peproun Foudjourian	1						1,000
57	Ghazar Kurdian	7		1	4			2,600
58	Mihran Kurdian	9		2			2	14,600
59	Hagop Guendjian	5		1				1,500
60	Krikor Zobayan	2		3	1		2	3,400
61	Roupen Zobayan	4					2	1,500
62	Mikael Markossian	2		1			5	2,000

Kabusiye
Inhabitants, Animals, and Value of Fixed Properties, 1939

No.	Name	Family Members						Value of Fixed Properties (in Syrian Liras)
		Donkeys	Cows	Oxen	Sheep	Goats		
1	Guiragosse Késseblian	4					95	2,999
2	Bidros Késseblian	6	2				5	8,000
3	Markosse Késseblian	5						5,000
4	Zadique Késseblian	4					3	3,500
5	Sitrak Késseblian	7	1	1	1		12	3,900
6	Hisrof Késseblian	3				1		2,500
7	Garabet H. Késseblian	7					2	3,900
8	Garabet G. Késseblian	7					2	3,600
9	Armen Késseblian	2					1	3,900
10	Kevork A. Chevdjian	8		2			4	4,000
11	Hagop H. Baldjian	6				1	7	8,000
12	Movsés Habéchian	6					2	1,550
13	Bidros Tossounian	2					2	2,000
14	Hovsep Feslian	7	2	2			8	1,600
15	Movsés Achkarian	4	1				1	2,000
16	Garabé Tousounian	4	1	2			2	1,000
17	Hovsep V. Kéchichian	2	2				2	2,900
18	Arakel Bislemian	7	1	4			4	3,900
19	Hagop Kéchéian	7	1	2	1		3	2,600
20	Manouk Dimyenian	6						1,800
21	Sarkis Thivdjian	6	2				2	2,200
22	Sarkis Sirabian	3						1,500
23	Haik Cornouzzian	2	1			3	1	4,000
24	Hagop Havatian	4						1,500
25	Dimitry Kéchichian	2	2				3	4,000
26	Movsés Kéchichian	1						2,500
27	Hagop Kéchichian	4	1				2	4,000
28	Abraham P. Malkedjian	7	1		2	2	2	2,500
29	Giragos Palayan	4	1	2			1	1,500
30	Hagop Markarian	5	1	2			2	2,000
31	Hagop Hanechian	5	1				5	2,000
32	Kerop Y. Sahaguian	7	1	2			2	1,700
33	Hathir Feslian	5	1	1			3	1,700
34	Antranik Arabian	3	1	1			5	1,500
36	Hovsep Kéchichian	6	1				2	3,000
37	Bidros Kassamanian	2						2,300
38	Aristagues Frankian	4		2	1		3	3,000
39	Hagop Feslian	3					1	1,500
40	S. G. Sahakian	5	1	3			4	1,500
41	Hagop Andomian	3				2		1,750
42	Bidros Havatian	7	3	2	1			1,800
43	Mardiros Vartanissian	7	1			3	1	2,000
44	Lion Tousounian	8	1	1	1		3	2,000
45	Hagop Arabian	3	1				2	1,300
46	Kévork S. Thivdjian	4						2,000
47	Alexen S. Toudjerian	2	1			2	3	2,500
48	Hathér Kéchichian	7	1	1			1	2,000
49	Sabri Sahaguian	5	1				30	2,800
50	Bidros Vanissian	4	1	2	1		1	2,800
51	Movses Tousounian	5	1	1			40	3,000
52	Ohanes Havatian	8					4	1,600
53	Abraham Havatian	5	1	3	2			1,500
54	Panos Bachaian	3				2	3	1,500
55	Hagop M. Kassamanian	4	1				4	3,500
56	Ohanes Kassamanian	4		1	1	2	3	2,500
57	G. H. Sahaguian	6	1	1		3	4	1,000
58	Abraham Frianosian	7	1	1	1		1	3,200
59	Asadour Dimyenian	5	1				2	2,500
60	Isaî Zadirian	4	1				2	3,000

SURNAMES

Աստվածն է

إسم العائلا

THE ORIGIN

Musa Dagghian surnames, which may be divided into six main categories, constituted additional indicators of social roles, status or relationships. To begin with, a significant number of families identified themselves by the first name of a founding ancestor or patriarch plus the “ian” Armenian suffix, in this case meaning “descendent of.” Thus, Tovmasian, Torosian, Matosian, Antreasian, Mikaelian, Aprahamian, Andonian, Nigoghosian, Melidonian, Isgenderian, and so on. Because some families hailed from priestly background, they added the Der (Father/Lord) title to their surname: Der Kalusdian, Der Bedrosian, Der Hovhannesian, Der Arakelian. Second, a tangible fraction of last names revealed the bearers’ geographical origin, such as Bolisian (from Constantinople), Stambulian (from Istanbul), Izmirlian (from Izmir/Smyrna), Bursalian (from Bursa), Aintabian (from Aintab), Urfalian (from Urfa), Kebreslian (from Cyprus), and Kesablian (from Kesabl. In other words, the Musa Daggh community comprised a mixture of people from different places, whose forebears had migrated to or taken refuge in Musa Daggh for various reasons, thereby adding to a presumed original core which must have existed since antiquity.

THE MEANING

In the third place, certain surnames hinted at occupations. This category included the Boyajians (painter), Kushakjians (maker/seller of girdles), Berberians (barber), Kuyumjians (goldsmith), Demirjians (ironsmith), Tenekejians (tinsmith), Kazanjians (cauldron maker), Keoshkerians (shoemaker/cobbler), Sherbetjians (juice seller), Kadeian (judge), Kassamanian (tax distributor/divider), etc. To be sure, the 1920s-1930s generation, that is, those who had such family names, did not necessarily practice the stated professions; rather, they carried on those personal identifiers bequeathed to them by previous generations. The same category of surnames

5.600 121 Hather Tovmassian 8 2 6.500

Tovmassian family

also indicated some types of official religious role, for example, Zhamgochian (church bell sounder/assistant to the priest) and Shemmassian (deacon). Fourth, the peculiar physical feature and/or ability of an ancestor determined a last name (evidently evolving from a nickname). For instance, the Filians (elephant) were so called because of their huskiness; the Jambazians (acrobat) demonstrated agility; the Tilkians (fox) either resembled or acted like that wily animal; the Kerkezians (vulture) were somehow associated with that ravenous bird, etc.

THE
ECON
OMY

ՄՈՒՍԱ ԼԵՂՆԵՐ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

اقتصاد موسی داغانی

OF THE MUSA DAGHIAN

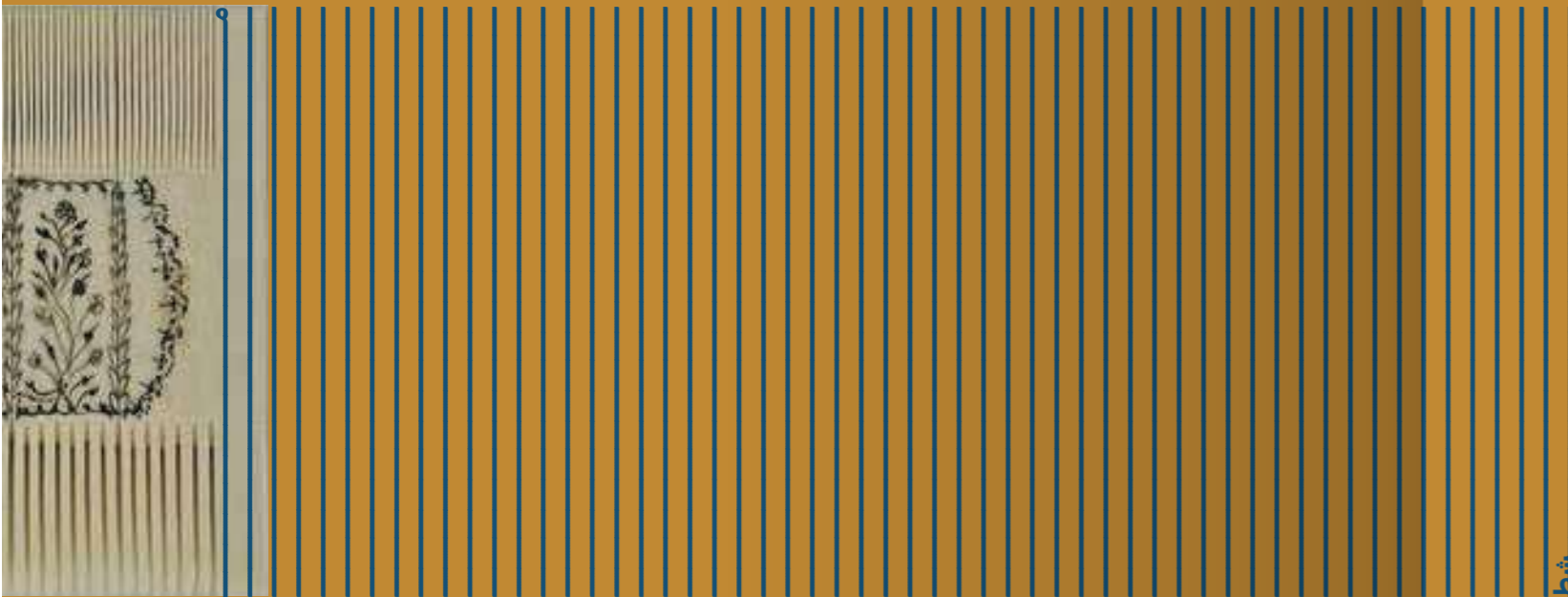

COMB AND SPOON MAKING

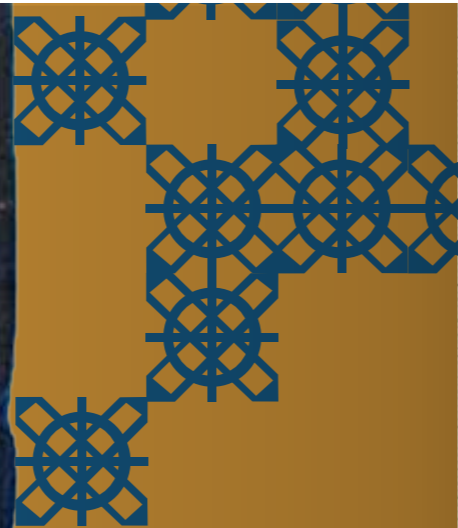
مشط وصنع الملعقة

THE WOODEN RELATED OCCUPATIONS

The Musa Daghians pursued two other wood-related occupations: comb and spoon making and carpentry. The first category was more widespread and profitable. The majority of men in Yoghunoluk was engaged in comb making, because agricultural opportunities were limited given the lack of adequate water in that village. These artisans made their own tools such as vises, hewing hatchets, hammers, saws, files, nails, etc. Two particular trees furnished the bulk of wood: katlaba (arbut) and dosakh (boxwood), both of which grew plentifully in Musa Dagh. Animal bones, particularly camel legs, goat and bull horns, and ivory were also utilized. They were procured from markets in Aleppo, Hama, and Antioch, kept in limewater for up to a month to get rid of germs, worms, and bad odor, cut into two to three small pieces, and joined with inserted nails. These kinds of combs were harder to make and were relatively expensive. [16] Whatever the type, however, the finished products were shipped in bundles of twelve for easy counting. In 1923, Musa Dagh exported 500,000 wooden combs and 5,000 bone combs. At the same time, thirty artisans shipped 200,000 wooden spoons and ladles. These manufactures were sold in the various towns of Syria and the desert hinterland, especially Deir al-Zor, as well as in Palestine, Iraq, Egypt, the Sudan, and Tunisia. As for carpentry, it essentially entailed the making of tables, chairs, doors, windows...

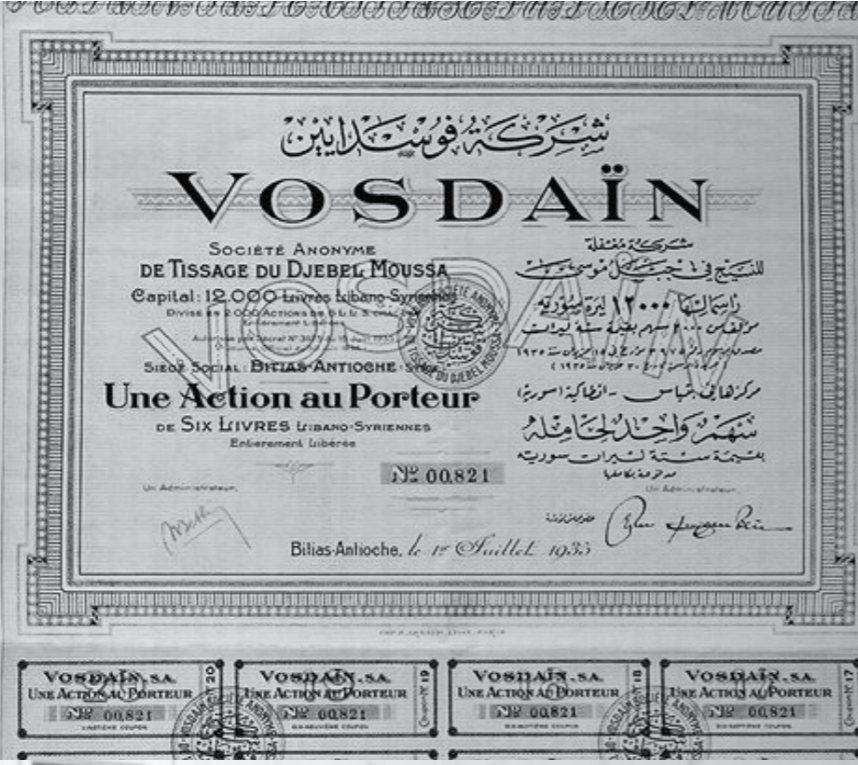
HANDKERCHIEF AND CARPET WEAVING

թաշկինակ և գորգագործություն / منديل ونسيج السج

HANDKERCHIEF MAKING

Two related folk artworks, namely, handkerchief making and embroidering, compensated in some modest measure for the losses sustained in sericulture by becoming gainful occupations. In Yoghunoluk, the Shrikians in the early 1920s collected homemade handkerchiefs for sale in the general region and as far as the United States. An average worker could produce one handkerchief per day, whereas a fast one could make two. The Oflazians of Kheder Beg engaged a number of housewives in that village to produce cross stitch, tapestry, embroidery made stretched on a frame, as well as doilies and ornamental pillow cases. Besides their obvious utilitarian function, handkerchiefs played certain roles in Musa Dagh ethnography. In a traditional betrothal process a ring, an earring, a bracelet or a similar valuable object wrapped up in or together with a silken scarf or handkerchief would be offered by the fiancé's family to the bride-to-be. During certain religious processions, superstitious people threw their handkerchiefs to the ground in hopes of securing divine intervention for the healing of an incurable malady or the resolution of a predicament.

VOSDAYN TEXTILE COMPANY

شركة فوسداين للنسيج ————— Կոսդային տեքստիլ ընկերություն

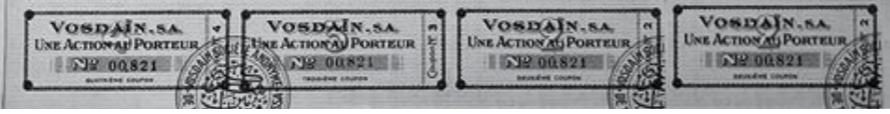
TEXTILE MANUFACTURING OF MUSA DAGH

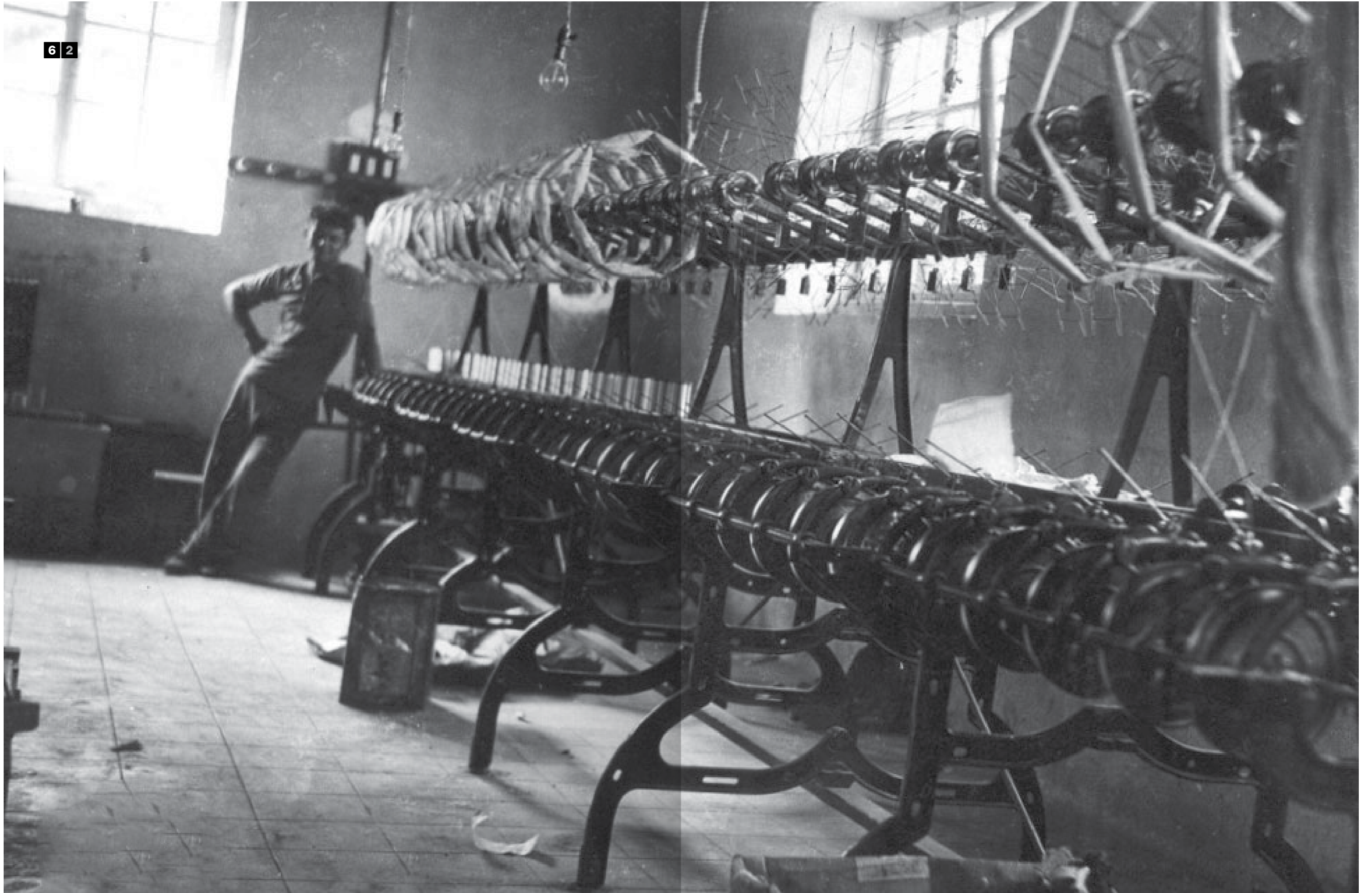
While handkerchief production, embroidery, and carpet weaving generated some cash, they remained small, limited cottage industries at best, unable to replace the former prominence of sericulture in Musa Dagh economy. Modern textile manufacturing, however, inspired hope as a viable alternative. In 1935, political activist Movses Der Kalusdian and landlord-entrepreneur Aram Kazanjian, in association with three other Armenians from Aleppo founded the Vosdayn Anonymous Textile Company of Musa in a bid to reinvigorate and diversify Musa Dagh’s economy with ambitious goals. By all indications, Vosdayn was not a hastily-conceived austerity measure put forth to salvage Musa Dagh’s ailing economy. It rather saw the light of day only after due consideration was given to the business opportunities in Syria and the marketing potentials in the Near East as a whole. Vosdayn was planning for a twenty-year time period, which could be extended or shortened according to circumstance. Its starting capital amounted to 12,000 Syrian liras with 2,000 shares, each worth 6 liras. Unfortunately, Vosdayn had a short life of only three years, dictated by political exigencies. Men operated thirty-two Jacquard hand machines, a man and a woman worked on one chainage machine, and women operated eight electrical machines, one manusa machine, and one spinning machine, for a total of forty-three machines. Other youths, who were not on payroll, spent time at the factory to acquire the

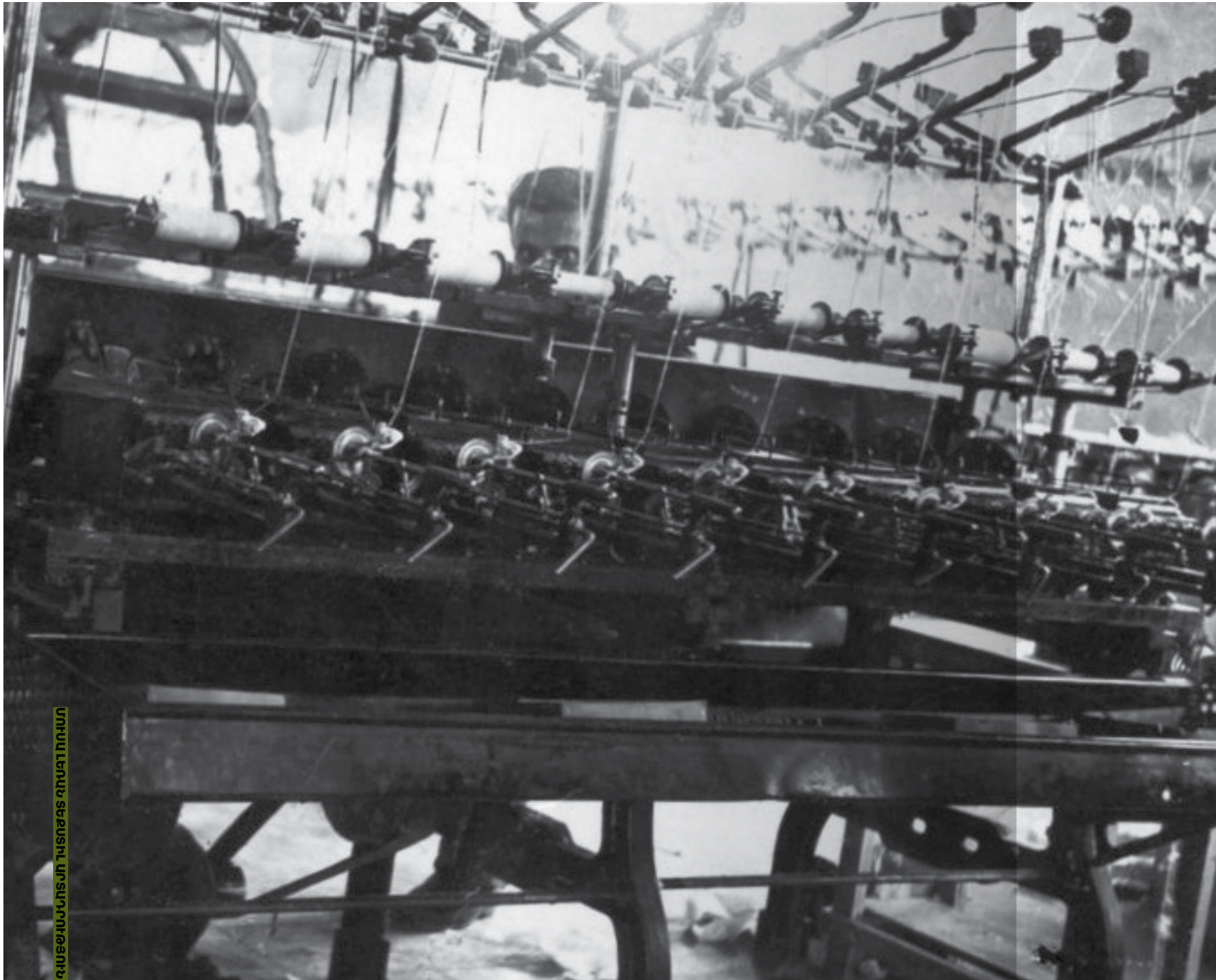
174 Mousaler In Anjar The Economy

175 موسی داغ فی عنجر و تاک Կոսդային ընկերություն

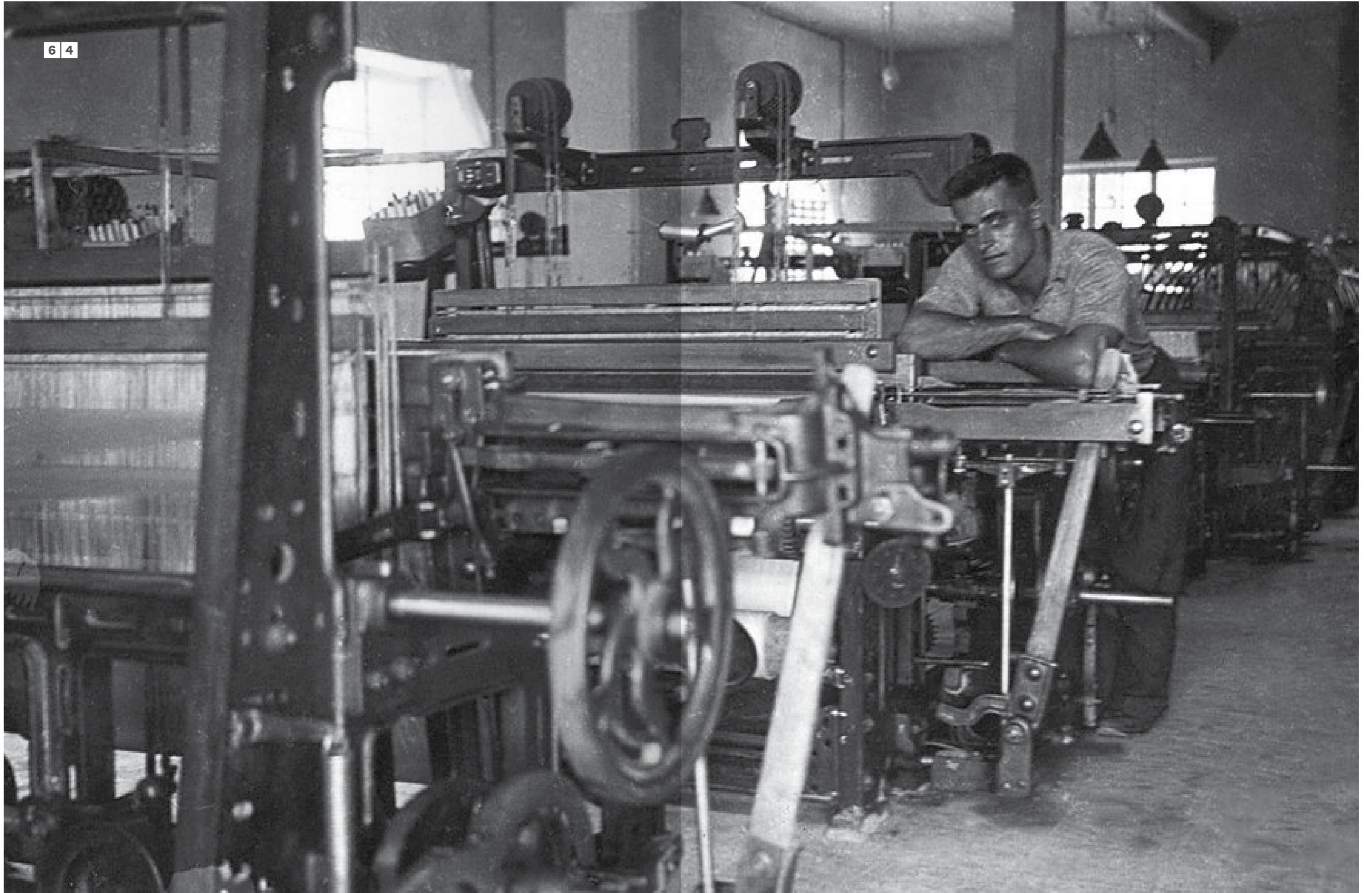

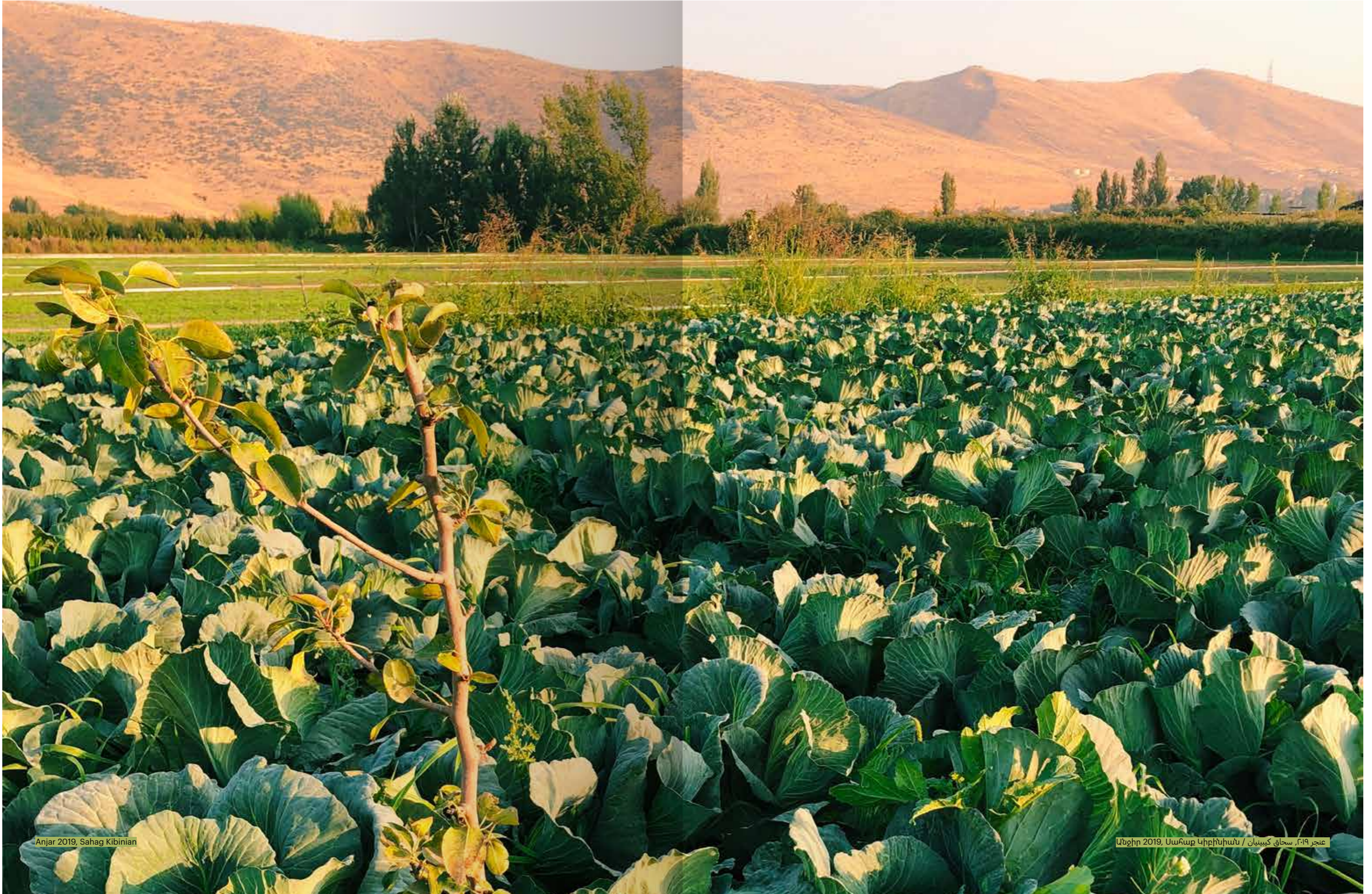
ՊԱՅՔԱՆԱԿՆԵՐԻ ԿՐԻՍԻՍԻՍ ԳՈՐԾԱՐԻՈՒՄ

Թեև թաշկինակների արտադրությունը, ասեղնագործությունը և գորգագործությունը որոշ դրամական միջոցներ էին առաջացնում, նրանք լավագույն դեպքում շարունակում էին մնալ փոքր, սահմանափակ տնակային արդյունաբերություններ՝ չկարողանալով փոխարինել Մուսա լեռան տնտեսությունում գերխնդրության նախկին կարևորությունը։ Տեքստիլ արդյի արտադրությունը, սակայն, հույս է ներշնչել որպես կենսունակ այլընտրանք։ 1935 թ.-ին քաղաքական ակտիվիստ Մովսես Տեր Կալուսյանը և հողատեր-ձեռնարկատեր Արամ Կազմաջյանը «Ալեյաի ևս երեք հայերի հետ համատեղ հիմնել են Մուսայի «Ոսկրայն անանուն տեքստիլ» ընկերությունը՝ նպատակ ունենալով վերականգնել և բազմազանեցնել Մուսա լեռան տնտեսությունը ամբիցիոզ նպատակներով։ Բոլոր ցուցումներով, Ոսկրայնը հանկարծակի չհասկացված խտտության միջոց էր, որը նախատեսվում էր փրկել Մուսա լեռան աղքատ տնտեսությունը։ Այն ավելի շուտ տեսնում էր օրվա լույսը միայն այն բանից հետո, երբ պատշաճ կերպով հաշվի առան Սիրիայի գործարար հնարավորությունները և Մերձավոր Արևելքում ընդհանուր առմամբ շուկայավարման ներուժը։ Վոսդայնը պլանավորում

էր քսանամյա ժամանակահատված, որը կարող է երկարաձգվել կամ կրճատվել ըստ հանգամանքի. Նրա մեկնարկային կապիտալը կազմել է 12,000 սիրիական լիրա՝ 2000 բաժնետոմսերով, յուրաքանչյուրը 6 լիրա։ Դժբախտաբար, Vosdayn-ն ուներ ընդամենը երեք տարվա կարճ կյանք՝ թելադրված քաղաքական արտակարգ իրավիճակների կողմից։ Տղամարդիկ գործում էին գաղարդի ձեռքի երեսուն երկու մեքենա, տղամարդը և կինն աշխատում էին մեկ շրջայական մեքենայի վրա, իսկ կանայք աշխատում էին ութ էլեկտրական մեքենաներ, մեկ մանուսայի մեքենա և մեկ պտտվող մեքենա՝ ընդհանուր քառասուն երեք մեքենայի համար։ Այլ երիտասարդներ, որոնք աշխատավարձ չէին ունենում, ժամանակ էին ծախսում գործարարում՝ ժամանակակից հյուսելու ոլորտում անհրաժեշտ հմտություններ ձեռք բերելու համար։ Այս պրակտիկան կազմում էր ավելի մեծ և հեռատես սխեմայի մի մասը։ Ոսկրայնը, ի վերջո, կկարողանա ձեռքի մեքենաներ տեղադրել տներում՝ դրանով իսկ ստեղծելով աշխատատեղեր բազմաթիվ ընտանիքների համար։ «Թուրքական համաձայնագիր» կապված այդ սիրիական ինքնավար շրջանի կարգավիճակի հետ, ընկերության ղեկավարությունը

շտապել է «Ալեյաում մեքենաների և մնացած բոլոր պարագաների տեղափոխումը NICHARTVA. Սոցիալական տեսանկյունից գործարանի փակումը իր աշխատողներին գրկեց ամենօրյա հիմունքներով շփվելու հնարավորությունից, որոնց շփումները որոշ դեպքերում վերածվել էին ուռնատիկ հարաբերությունների, որոնք ավարտվում էին ամուսնությամբ։

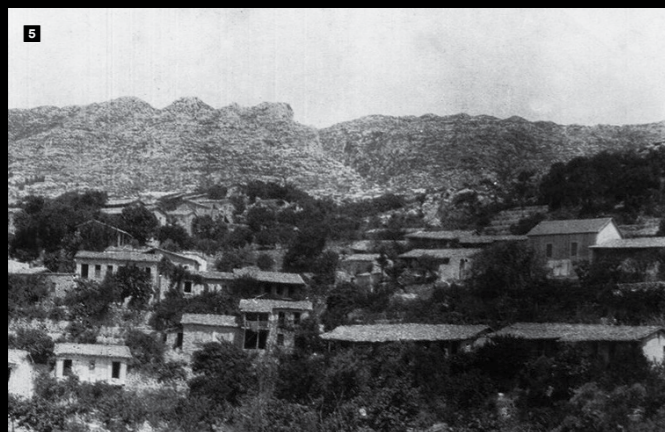
Anjar 2019, Sahag Kibinian

عنجر ۲۰۱۹، سحاق کیبینان / Անջիր 2019, Սահաք Կիբինյան

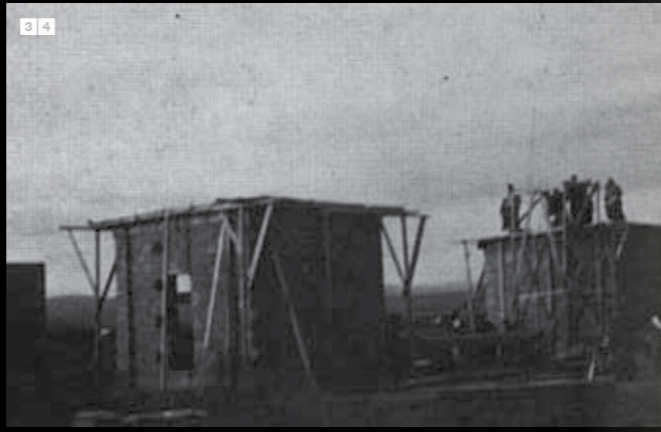
ԱՐԽԻՎԱՑԻՆ ԼՈՒՍԱԵՆՋԱՐԵՐԻ ՍԼԵՄՆԵ

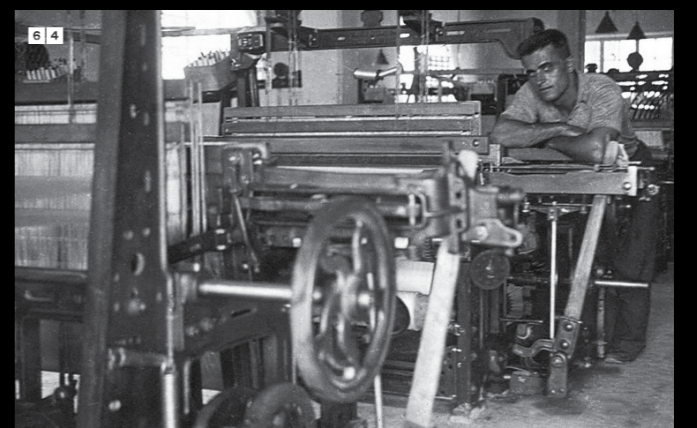
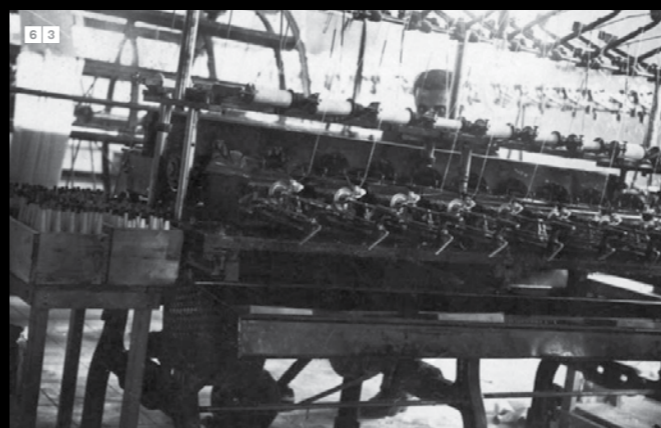
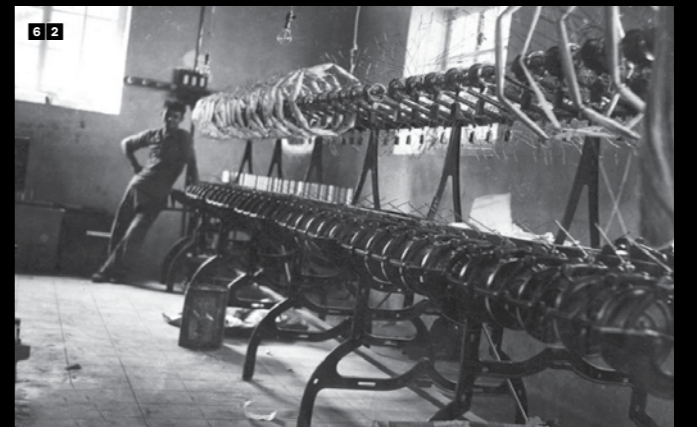
ARCHIVAL PHOTO ALBUM

ألبوم صور أرشيف

CAPTIONS

ՀԱԵՐՆԱԳՐԵՐ

1 Kevork (“Aziz”) Sherbetjian home in Bitias, 1930s Գէորգ («Ազիզ») Շերբէճեան տունը Բիթիասում, 1930-Ականներ Մեռ Կիֆորկ («عزيز”) شربتجیان في بيتياس , ثلاثينات القرن العشرين

2 Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռ, 1935 1۹۲۹ , موسى داغ ,

3 Musa Dagh, Yoghunuluk, 1928 Մուսա Լեռ, Յողոնսուլուկ, 1935 ۱۹۲۹ , موسى داغ, يوغونلوك,

4 Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռ, 1935 ۱۹۲۹ , موسى داغ ,

5 Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռ, 1935 ۱۹۲۹ , موسى داغ ,

6 Madatia Taminosian house in Bitias, Musa Dagh, built in 1920 Մադաթիա Թամինոսյան տուն Բիթիասում, որը կառուցվել է 1920 1۹۲۰ Մադատիա Թամինոսյան փոխարկում, 1930-ականներ Մեռ Կիֆորկ («عزيز») منزل شربتجیان في بيتياس , بتي عام ۱۹۲۰

7 Yard of Kevork (“Aziz”) Sherbetjian home in Bitias, 1930s Գէորգ («Ազիզ») բակ Շերբէճեան տունը Բիթիասում, 1930-ականներ Մեռ Կիֆորկ («عزيز») يارد كيفورك (عزيز) منزل شربتجیان في بيتياس , ثلاثينات القرن العشرين

8 Church in Musa Dagh, 1928 Եկեղեցի Մուսա Լեռան մեջ, 1928 ۱۹۲۸ , الكنيسة في موسى داغ ,

9 Evacuation, Port Said, 1939 Տարահանում, Պորտ Սաիդ, 1939 ۱۹۳۹ , إخلاء , بورسعيد ,

10 Evacuation, Port Said, 1939 Տարահանում, Պորտ Սաիդ, 1939 ۱۹۳۹ , إخلاء , بورسعيد ,

11 Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռ, 1935 ۱۹۲۹ , موسى داغ ,

12 Bassit, 1939 Բասիտ, 1939 ۱۹۳۹ , باسط ,

13 Bassit, 1939 Բասիտ, 1939 ۱۹۳۹ , باسط ,

14 Bassit, 1939 Բասիտ, 1939 ۱۹۳۹ , باسط ,

15 Battle of Musa Dagh, 1915 Մուսա Լեռան ճակատամարտ, 1915 ۱۹1۵ , معركة موسى داغ ,

16 Battle of Musa Dagh, 1915 Մուսա Լեռան ճակատամարտ, 1915 ۱۹1۵ , معركة موسى داغ ,

17 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

18 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

19 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

20 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

21 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

22 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

23 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

24 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

25 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

26 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

27 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

29 Ruins of Anjar, 1939 Անջարի ավերակները, 1939 1۹۳۹ , آثار عنجر ,

30 Ruins of Anjar, 1939 Անջարի ավերակները, 1939 1۹۳۹ , آثار عنجر ,

31 Sarkis Filian in the Kabirlik square of Bitias village, 1962 Սարգիս Ֆիլյան, Բիթիաս գյուղի Կաբիրլիկ հրապարակում, 1962 ۱۹۶۲ , سرکيس فيليان في ساحة كابيرليك في قرية بيتياس ,

32 Shrikian and Duzmanian families of Yoghunoluk, 1933 Յողոնսուլուկի Շրիկյան և Դուզմանյան ընտանիքները, 1933 ۱۹۳۳ , عائلات شريكيان و دوزمانيان ,

33 Yard of Kevork (“Aziz”) Sherbetjian’s residence, 1930s, Bitias Գէորգ («Ազիզ») բակ Շերբէճեանի ՚ստավայրը, 1930-ականներ, Բիթիաս Կիֆորկ («عزيز») إقامة شربتجیان , الثلاثينات , بيتياس

34 Anjar, 1939 Անջար, 1939 ۱۹۳۹ , عنجر ,

35 A cafe in Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռում գտնվող սրճարան, 1928 ۱۹۲۸ , مقهى في موسى لير ,

36 A cafe in Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռում գտնվող սրճարան, 1928 ۱۹۲۸ , مقهى في موسى لير ,

37 Family in Mousa Ler, 1928 Ընտանիք Մուսա Լեռան մեջ, 1928 ۱۹۲۸ , عائلة في موسى داغ ,

38 A cafe in Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռում գտնվող սրճարան, 1928 ۱۹۲۸ , مقهى في موسى لير ,

39 A cafe in Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռում գտնվող սրճարան, 1928 ۱۹۲۸ , مقهى في موسى لير ,

40 Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռ, 1935 ۱۹۲۹ , موسى داغ ,

41 Davul and Zurna, Musa Dagh, 1928 Դավուլ և Չուռնա, Մուսա Լեռ, 1928 ۱۹۲۸ , دافول وزورنا , موسى داغ ,

42 Zurna, Musa Dagh, 1928 Չուռնա, Մուսա Լեռ, 1928 ۱۹۲۹ , زورنا , موسى داغ ,

43 Sourp Asdvadzadzin holiday celebration, church of Bitias, 1930s Սուրպ Ասղվաձաձին, Բիթիասի եկեղեցի, 1930-ականներ Մեռ Կիֆորկ («عزيز») سورب أسدوادزادين , كنيسة بيتياس , ثلاثينات القرن العشرين

44 Open air altar in Musa Dagh mid 1920s 1920-ականների կեսերից բաց երկնքի խորան Մուսա Լեռան շրջանում ۱۹۲۹ , موسى داغ ,

45 Daniel Chaparian’s hotel in Bitias, 1930s Դանիել Չափարյան հյուրանոց Բիթիասում, 1930-ական թվականներ 1920-ականների կեսերից բաց երկնքի խորան Մուսա Լեռան շրջանում ۱۹۲۹ , بيتياس , ۱۹۳0-۱۹۳۸ , فندق دانيال تشاباريان في بيتياس , ثلاثينات القرن العشرين

46 Family in Mousa Ler, 1928 Ընտանիք Մուսա Լեռան մեջ, 1928 ۱۹۲۸ , مدیح في الهواء الطلق في موسى داغ منتصف عشرينيات القرن الماضي

46 Family in Mousa Ler, 1928 Ընտանիք Մուսա Լեռան մեջ, 1928 ۱۹۲۸ , مدیح في الهواء الطلق في موسى داغ منتصف عشرينيات القرن الماضي

47 Open air altar in Musa Dagh mid 1920s 1920-ականների կեսերից բաց երկնքի խորան Մուսա Լեռան շրջանում ۱۹۲۹ , موسى داغ ,

48 Paregentan, Musa Dagh, 1929 Պարեգենտան, Մուսա Լեռ, 1929 ۱۹۲۹ , پاریکنتان , موسى داغ ,

49 A cafe in Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռում գտնվող սրճարան, 1928 ۱۹۲۸ , مقهى في موسى لير ,

50 A group of men either at a Kheder Beg or Bitias, 1928 Մի խումբ տղամարդիկ կամ Խեդեր Բեգում կամ Բիթիասում, 1928 թ ۱۹۲۸ , مجموعة من الرجال إما في خضر بيك أو بيتياس , ۱۹۲۸

51 A place called Tataralang on the peaks of Musa Dagh Մաթաա Լեռան գագաթներին Թաթարանգ կոչվող տեղ 1928 թ ۱۹۲۸ , مكان يسمى تاتارالنگ على قمم موسى داغ

52 Hovhan Vosgeperan monastery ruins near Bitias Հովհան Ոսկեբերանի վանքը ավերվում է Բիտիասի մերձակայքում 1928 թ ۱۹۲۸ , دير بالقرب من بيتياس

53 **7** **55** Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռ, 1935 ۱۹۲۹ , موسى داغ ,

54 **7** **56** Family in Mousa Ler, 1928 Ընտանիք Մուսա Լեռան մեջ, 1928 ۱۹۲۸ , مدیح في الهواء الطلق في موسى داغ منتصف عشرينيات القرن الماضي

57 Musa Dagh, 1928 Մուսա Լեռ, 1935 ۱۹۲۹ , موسى داغ ,

58 Comb making, Musa Dagh, 1928 Սանր պատրաստելը, Մուսա Լեռ, 1928 ۱۹۲۸ , صنع للشط , موسى داغ ,

59 Vosdayn textile company owners Իոստանեն տեքստիլ ընկերության սեփականատերերը 1928 թ ۱۹۲۸ , أصحاب شركة فوسدين للنسيج

60 Female workers and the Vosdayn textile factory, 1935-38, Bitias Կին աշխատողներ և Ոսկոյան տեքստիլ գործարան, 1935-38, Բիթիաս 1928 թ ۱۹۳0-۱۹۳۸ , العاملات ومصنع النسيج فوسدين , بيتياس

61 Male workers in the yard of Vosdayn textile factory Արական բանվորներ Ոսկոյան տեքստիլ գործարանի բակում 1928 թ ۱۹۳0-۱۹۳۸ , عمال في ساحة مصنع فوسدين للنسيج

62 **7** **63** **7** **64** Vosdayn textile factory weaving machines, Bitias Իոստանենտեքստիլ գործարանի հյուսման մեքենաներ, Բիթիաս 1928 թ ۱۹۳0-۱۹۳۸ , آلات النسيج مصنع فوسدين النسيج , بيتياس

198 Mousaler In Anjar Archive photo album

199 موسى داغ في عنجر Ընճարին Անճարիը Մուսալեռը

ACKNOWLEDGEMENT

The archival images are taken from Houshamdyan, the municipality of Anjar and ARF. As for the content, from interviews with the inhabitants of Anjar, Houshamdyan and the municipality as well. I would like to thank my advisor Khajag Apelian for helping design this book.

ՆԱԽԵՐԻՑ

Արխիվային պատկերները վերցված են Հուշամդյանից՝ Անջարի քաղաքապետարանից և ՀՅԴ-ից: Ինչ վերաբերում է բովանդակությանը, ապա՝ նաև Անջարի, Հուշամդյանի և քաղաքապետարանի բնակիչների հետ հարցազրույցներից. ես կցանկանայի շնորհակալություն հայտնել իմ խորհրդական Խաժակ Ապելյանին՝ այս գիրքը ձևավորելու հարցում:

تؤخذ الصور الأرشيفية من
Houshamdyan ، بلدية أنجر و
ARF ، من القليلات مع
سكان أنجر وحميدان والبلدية
كذلك أود أن أشكر مستشاري
خجاج أبليل على مساعده في
تصميم هذا الكتاب.

MUSA DAGH IN ANJAR TALKS ABOUT THE STORY OF THE MUSA DAGHIANS THROUGH ITS UNIQUE RESISTANCE, ACHIEVEMENTS, HERITAGE AND CONDITIONS SUITABLE FOR THEIR GROWTH COLLECTIVELY.

موسی داغ فی انجیر
داغیان من خلال قصة موسى
الفريدة وإنجازاته وتراثه
وظروفه المناسبة للنمو
بشكل جماعي

ՄՈՒՍԱ ԼԵՌ ԱՆՆԱՎՐՈՒՄ ԽՈՍՎՈՒՄ Է
ՄՈՒՍԱ ԼԵՌՆԵՐԻ ՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ` ԻՐ
ՏՈՒՐՎԱՏՈՒԿ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹՅԱՆ, ՆԱԿՃՈՒՄՆԵՐԻ,
ԺԱՌԱԳՈՒԹՅԱՆ և ՀԱՎԱՔԱԿԱՆԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՀԱՐՄԱՐ ՊԱՏՎԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՈՏՈՎ

BIBLIOGRAPHY

INFORMATION:

WEBSITE:

“Home :: Houshamadyan - a Project to Reconstruct Ottoman Armenian Town and Village Life.”
Www.Houshamadyan.Org, www.houshamadyan.org/home.html. Accessed 21 March 2020.

“Mousa Ler Online.” Www.Mousaler.Com, www.mousaler.com. Accessed 21 March 2020.
<http://mousaleranjar.org>

“«Մենք Լենն Ենք Տակաւին Թող Ետ Գայ Թշնամին».” Mousaleranjar.Org, mousaleranjar.org. Accessed 21 March 2020.

BOOK:

Shemmassian, Vahram Leon. The Musa Dagh Armenians: A Socioeconomic and Cultural History 1919-1939. 2015.

PHOTOS:

“Home :: Houshamadyan - a Project to Reconstruct Ottoman Armenian Town and Village Life.”
Www.Houshamadyan.Org, www.houshamadyan.org/home.html. Accessed 21 March 2020.
Municipality of Anjar